

สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

การสอนเสริมครั้งที่ 1
หน่วยที่ 1 - 7

เอกสารสอดแทรกคนชุดวิชา

81311

หลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์

Principles and Methods of Political Science

(ฉบับปรับปรุง)

สงวนลิขสิทธิ์

เอกสารโสตทัศนศึกษา หลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์ การสอนเสริมครั้งที่ 1
จัดทำขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่นักศึกษาในการสอนเสริม

จัดทำต้นฉบับ : คณะกรรมการกลุ่มปรับปรุงชุดวิชา

บรรณาธิการ/ออกแบบ : หน่วยผลิตสื่อสอนเสริม ศูนย์โสตทัศนศึกษา สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ครั้งที่ 27 ภาค 1/2559 ปรับปรุง

แผนการสอนเสริมครั้งที่ 1

ชุดวิชา 81311 หลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง)

การสอนเสริมครั้งที่ 1 7 หน่วย หน่วยที่ 1-7

ประเด็นการสอนเสริม

1. พัฒนาการของแนวคิดและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์	(หน่วยที่ 1)
2. การศึกษารัฐศาสตร์แนวปรัชญาการเมืองและความคิดทางการเมือง	(หน่วยที่ 2)
3. การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางสถาบัน	(หน่วยที่ 3)
4. การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางจิตวิทยาการเมือง	(หน่วยที่ 4)
5. การศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่ม	(หน่วยที่ 5)
6. การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางระบบ	(หน่วยที่ 6)
7. การศึกษาการเมืองตามแนวทางการตัดสินใจ	(หน่วยที่ 7)

แนวคิด

1. ในฐานะองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์ซึ่งมุ่งศึกษากิจกรรมทางการเมืองของมนุษย์ภายในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รัฐศาสตร์จำเป็นต้องปรับทิศทางการศึกษาเป็นระยะ ๆ ให้สอดคล้องกับการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะสามารถให้อธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างทันการณ์และน่าเชื่อถือ พัฒนาการและทิศทางในการศึกษาทางรัฐศาสตร์ตั้งแต่ยุคกรีกโบราณมาจนถึงปัจจุบันแบ่งออกได้ 5 ยุค คือ ยุคคลาสสิก ยุคสถาบันยุคเปลี่ยนผ่าน ยุคพฤติกรรมศาสตร์ และยุคหลังพฤติกรรมศาสตร์ อันเป็นจุดเปลี่ยนมาสู่การศึกษารัฐศาสตร์ยุคปัจจุบัน การศึกษาด้านรัฐศาสตร์ในแต่ละยุคมีเป้าหมายในการศึกษา รูปแบบของแนวคิดด้านทฤษฎี และระเบียบวิธีในการศึกษาที่แตกต่างกันค่อนข้างเด่นชัด

2. จากอดีตที่ผ่านมาจุดเริ่มต้นในการศึกษารัฐศาสตร์ คือ การศึกษาเรื่องของปรัชญาการเมืองการศึกษาปรัชญาการเมืองจึงถือได้ว่าเป็นการศึกษาที่เก่าแก่ที่สุด โดยมีจุดสนใจอยู่ที่แนวความคิดและ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของปราชญ์ทางการเมือง ประเด็นที่มุ่งศึกษามักจะได้แก่ ธรรมชาติและความจริงทางการเมือง การอธิบายปรากฏการณ์ทั้งหลายในทางการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน พร้อมทั้งเสนอแนวทางสร้างสรรค์เชิงนามธรรมเพื่อให้ได้ระบบการเมืองที่พึงปรารถนา ตลอดจนการ เสนอมาตรการเชิงจริยธรรม การศึกษาแนวนี้ยังคงมีอิทธิพลสืบทอดมาถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อเสนอของปราชญ์ทางการเมืองคนสำคัญ ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเสรีภาพ ความชอบธรรมทางการเมือง ความยุติธรรม คุณธรรมและจริยธรรมทางการเมือง เป็นต้น เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ยังคงเป็น ประเด็นหรือปัญหาที่ต้องขบคิดและถกเถียงกันต่อไปทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย

3. การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางสถาบัน จัดเป็นแนวทางการวิเคราะห์ในกลุ่มดั้งเดิมที่มีบทบาทสูงสุดในช่วง 25 ปีแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 20 โดยได้มีการนำไปใช้โดยพวกอรรถประโยชน์นิยมที่เป็นกลุ่มที่พยายามเสนอและปฏิรูปสถาบันต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการปฏิรูปสังคม การศึกษารัฐศาสตร์ตามแนวทางสถาบันให้ความสำคัญกับรัฐธรรมนูญ ตลอดจนการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในระยะหลังการศึกษารัฐศาสตร์แนวทางสถาบันได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นแนวทางที่ล้าสมัย หยุดหนึ่ง คับแคบ ส่งผลให้นักรัฐศาสตร์ที่ยังคร่ำครึทหาแนวทางนี้ได้คิดค้น

แนวทางการศึกษารัฐศาสตร์แนวทางวิเคราะห์ใหม่ทำให้เป็นที่มาของการศึกษารัฐศาสตร์แนวทางสถาบันนิยมใหม่

4. ในการศึกษาวิชารัฐศาสตร์นั้น ได้มีการนำเอาทฤษฎีของศาสตร์แขนงอื่นมาช่วยในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมือง ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองก็มีวิชาจิตวิทยาการเมือง ซึ่งเป็นวิชาที่ใช้แนวทางจิตวิทยาช่วยในการศึกษารัฐศาสตร์ให้เข้าใจได้ชัดเจนขึ้นในบางส่วน เช่น พฤติกรรมการ ออกเสียงเลือกตั้ง พฤติกรรมของผู้นำทางการเมือง ความแตกต่างของระบบการเมืองและความคิดทางการเมือง

5. การศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่ม เกิดจากการที่นักรัฐศาสตร์กลุ่มหนึ่งเห็นความสำคัญของกลุ่ม ตลอดจนมีความเชื่อว่า การศึกษากลุ่มจะช่วยทำให้เข้าใจการเมืองหรือปรากฏการณ์ทางการเมือง และเชื่อว่า ระบอบประชาธิปไตยแบบพหุนิยม อำนาจกระจายทั่วไปในสังคม และมักตกอยู่ในมือของกลุ่มที่ หลากหลายที่จะขัดแย้งและต่อสู้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มคือการได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนต้องการ กลุ่มผลประโยชน์มีความสัมพันธ์กับพรรคการเมือง ขบวนการทางสังคม กลุ่มผลประโยชน์ในแง่ของหลักการมักจะมีบทบาทในกระบวนการทางการเมือง ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่หรือบทบาท ในการตัดสินใจตอบสนองความต้องการของพวกตน การศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่ม มักถูกวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องหน่วยในการศึกษา รูปแบบวิธีการอธิบาย และผลประโยชน์สาธารณะ

6. การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางระบบ เป็นผลโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงทิศทางการศึกษาของวงการรัฐศาสตร์อเมริกันมาสู่ยุคพฤติกรรมศาสตร์ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง การศึกษารัฐศาสตร์ แนวทางระบบที่สำคัญ ได้แก่ การวิเคราะห์ระบบของฮิสตัน การวิเคราะห์เชิงหน้าที่หรือเชิงโครงสร้าง หน้าที่ของอัลมอนต์ และการวิเคราะห์เชิงไซเบอร์เนติกส์ของดอยซ์

7. การเมืองเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจและดำเนินการที่ส่งผลต่อสาธารณะ การศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับการตัดสินใจทางการเมืองจึงเป็นเรื่องที่มีผู้สนใจเสนอแนะรูปแบบวิธีการมากมาย โดยอาศัยแนวคิดจากศาสตร์แขนงวิชาต่าง ๆ รูปแบบวิธีการตัดสินใจทางการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ การตัดสินใจ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามตัวแบบของดาวนส์ ทฤษฎีเกม ยุทธศาสตร์ความขัดแย้ง เป็นต้น

วัตถุประสงค์

เมื่อนักศึกษาได้เข้ารับการสอนเสริมชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์ ครั้งที่ 1 แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายพัฒนาการของแนวคิดและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์ได้
2. อธิบายรายละเอียดของการศึกษารัฐศาสตร์แนวทางปรัชญาการเมืองและความคิดทางการเมืองได้
3. อธิบายรายละเอียดของการศึกษารัฐศาสตร์แนวทางสถาบันได้
4. อธิบายรายละเอียดของการศึกษารัฐศาสตร์แนวทางจิตวิทยาการเมืองได้
5. อธิบายรายละเอียดของการศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่มได้
6. อธิบายรายละเอียดของการศึกษารัฐศาสตร์แนวทางระบบได้
7. อธิบายรายละเอียดของการศึกษาการเมืองตามแนวทางการตัดสินใจได้

กิจกรรมการสอนเสริม

1. ชักชวนความเข้าใจและตอบข้อสงสัยที่เกี่ยวข้องกับชุดวิชานี้ของนักศึกษา
2. เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริมแสดงความคิดเห็นและซักถามปัญหา

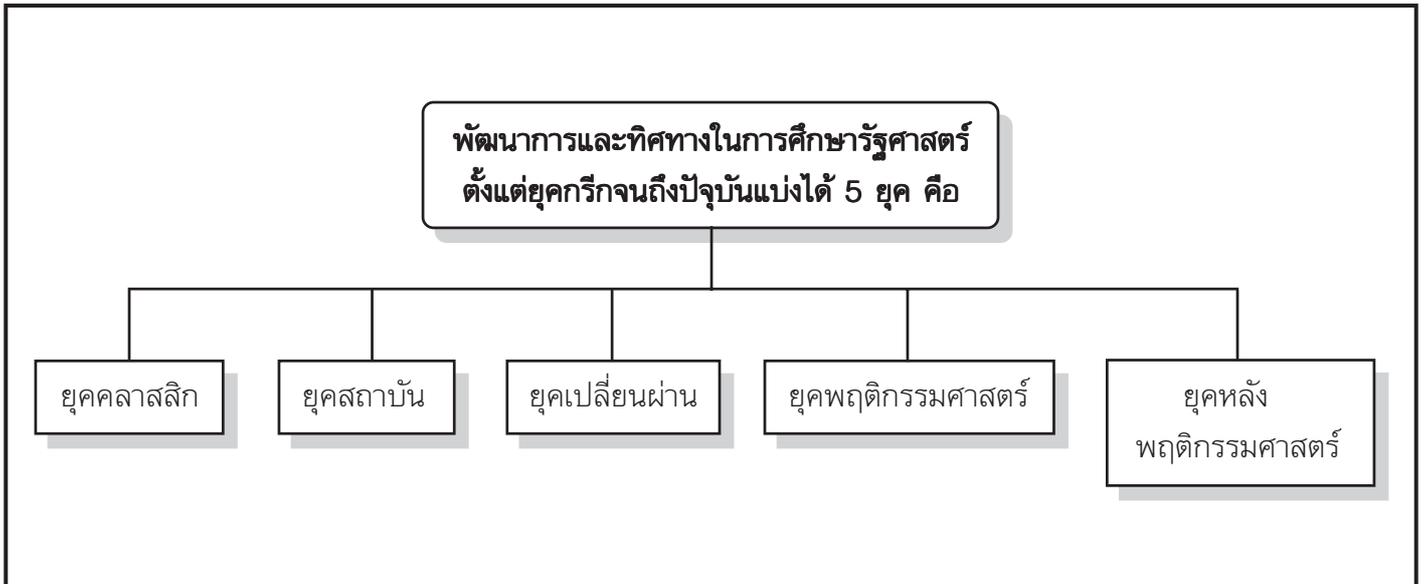
สื่อการสอนเสริม

1. เอกสารโสตทัศนประกอบการบรรยายสรุป
2. แบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริม

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกและการมีส่วนร่วมขณะที่รับการสอนเสริมของนักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริม
2. ดูผลการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ตามเอกสารโสตทัศน
3. ประเมินผลความคิดเห็นส่วนรวมของนักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริม
4. ประเมินผลการสอนจากการตอบแบบประเมินผลตนเองทั้งก่อนและหลังการสอนเสริมตามที่กำหนดไว้

ไสตท์ศน์ # 1.1

ไสตท์ศน์ # 1.2

การศึกษารัฐศาสตร์ ยุคต่าง ๆ	เป้าหมายในการศึกษา	รูปแบบของแนวคิด ด้านทฤษฎี	ระเบียบวิธีในการศึกษา
1. การศึกษารัฐศาสตร์ ในยุคคลาสสิก (ยุค กรีกยุคโรมัน ยุค กลาง)	<ul style="list-style-type: none"> ● การเสนอแนะหลักปฏิบัติในการปกครองบ้านเมือง ไม่ใช้การศึกษาวิเคราะห์สาเหตุของปรากฏการณ์ทางการเมือง 	<ul style="list-style-type: none"> ● การศึกษาไม่แยกออกจากหลักการด้านจริยธรรมหรือคุณธรรมที่นักปรัชญาการเมืองยึดถือ ● เป็นการศึกษาในเชิงปทัสสถาน คือ แนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ยังขึ้นอยู่กับค่านิยมปทัสสถานและมุมมองของผู้ศึกษาเป็นหลัก 	<ul style="list-style-type: none"> ● ให้ความสำคัญกับประเด็นที่ศึกษามากกว่าระเบียบวิธีในการวิจัย ● ใช้วิธีการอธิบายแบบนิรนัย (deductive method) เริ่มด้วยการเสนอหลักการและเหตุผลเชิงทฤษฎีแล้วหาข้อมูลและหลักฐานมาชี้ให้เห็นว่ากรณีที่ต้องการอธิบายนั้นมีเงื่อนไขที่สอดคล้องกับหลักการดังกล่าวเพื่อที่จะสรุปว่ากรณีนั้นควรเป็นไปตามหลักการข้างต้น

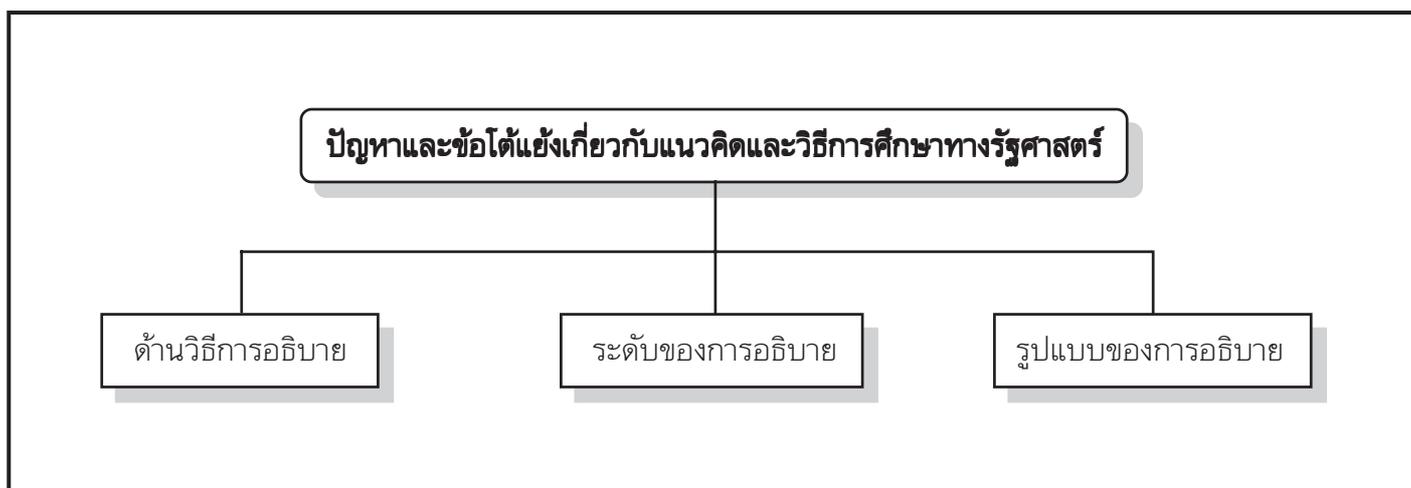
โลตทัศน์ # 1.2 (ต่อ)

การศึกษารัฐศาสตร์ ยุคต่าง ๆ	เป้าหมายในการศึกษา	รูปแบบของแนวคิด ด้านทฤษฎี	ระเบียบวิธีในการศึกษา
2. การศึกษารัฐศาสตร์ ในยุคสถาบัน	<ul style="list-style-type: none"> ● เน้นศึกษาสถาบันทางการเมืองที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการในแง่โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> ● เน้นการสังเกตการณ์ทางการเมืองที่ชี้ให้เห็นสภาพและความเป็นไปของสิ่งที่ศึกษาในรายละเอียด เพื่อทำความเข้าใจและหาข้อสรุปเชิงหลักปฏิบัติโดยไม่มีเป้าหมายที่จะพัฒนาแนวการอธิบายในเชิงทฤษฎีแต่อย่างใด 	<ul style="list-style-type: none"> ● ใช้วิธีการสำคัญ 3 ด้าน คือ การพรรณนาและการหาข้อสรุปเชิงอุปนัย (descriptive inductive) การวิเคราะห์องค์กรที่เป็นทางการของรัฐจากมุมมองด้านกฎหมาย และการอาศัยวิธีการเปรียบเทียบและข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือในการค้นคว้าวิจัย
3. การศึกษารัฐศาสตร์ ในยุคเปลี่ยนผ่าน	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องการสร้างเอกลักษณ์ให้กับการศึกษารัฐศาสตร์มุ่งยกระดับศาสตร์ด้านนี้ให้มีสถานะเป็นวิทยาศาสตร์ ในทำนองเดียวกับองค์ความรู้ในด้านวิทยาศาสตร์ธรรมชาติทั้งหลาย ● สนใจการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการกำหนดแนวคิดและวิธีการศึกษาที่แปลกใหม่สำหรับวงการรัฐศาสตร์มาศึกษาปรากฏการณ์ทางการเมือง อิทธิพลของแนวคิดและวิธีการศึกษาของสาขาวิชาอื่นเริ่มหลั่งไหลเข้ามาสู่วงการศึกษารัฐศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาวิชาที่ถือว่าประสบความสำเร็จในทางวิชาการ เช่น ฟิสิกส์ จิตวิทยา สถิติและเศรษฐศาสตร์ 	<ul style="list-style-type: none"> ● พัฒนาการศึกษารัฐศาสตร์ในแนวทางวิทยาศาสตร์

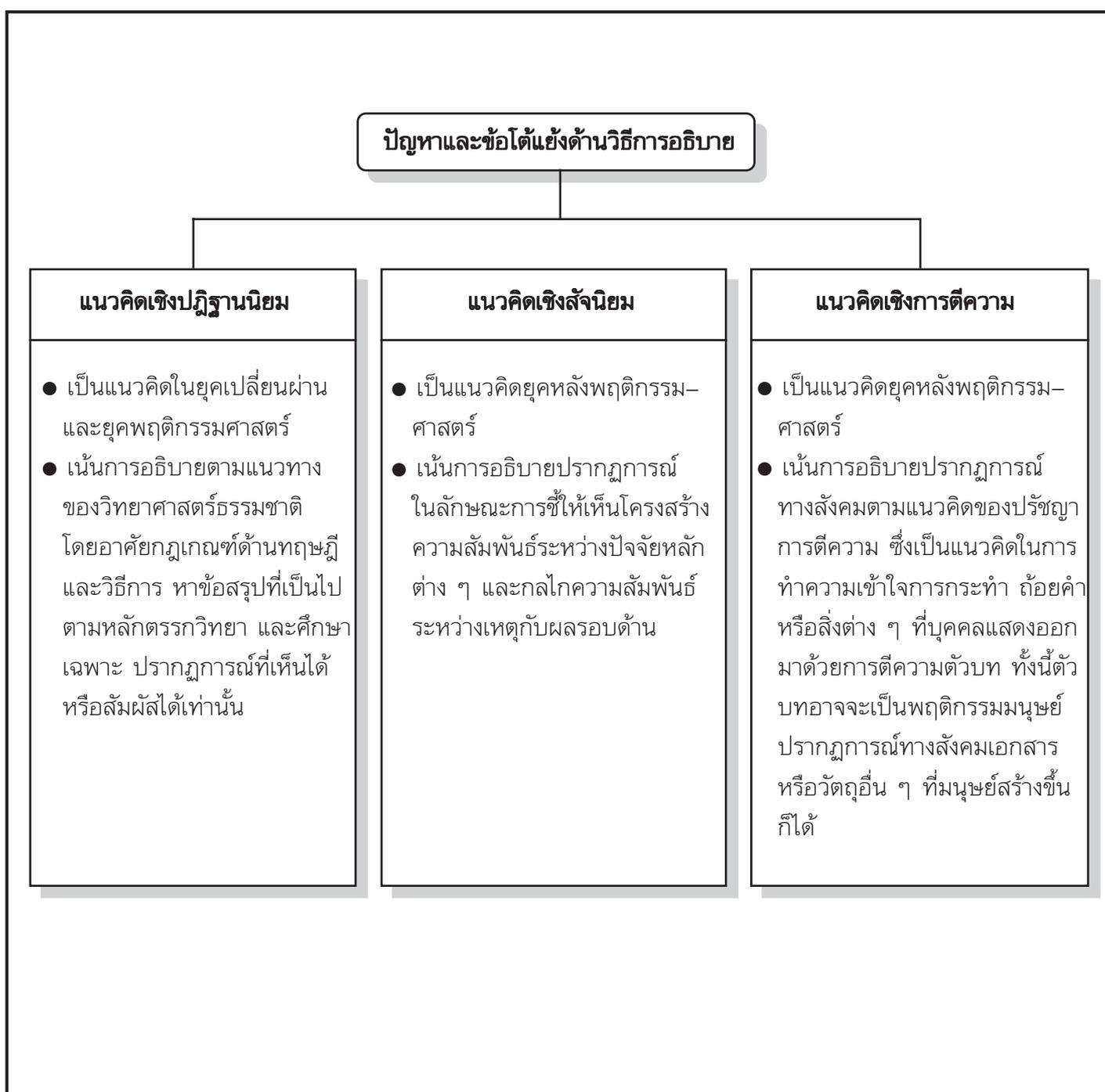
โลตทัศน์ # 1.2 (ต่อ)

การศึกษารัฐศาสตร์ ยุคต่าง ๆ	เป้าหมายในการศึกษา	รูปแบบของแนวคิด ด้านทฤษฎี	ระเบียบวิธีในการศึกษา
4. การศึกษารัฐศาสตร์ ยุคพฤติกรรมศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> ● ต่อด้านการศึกษา รัฐศาสตร์เชิงสถาบัน ซึ่งใช้สถาบันทางการเมือง เป็นหน่วยพื้นฐานในการ วิเคราะห์ทางรัฐศาสตร์ เน้นการศึกษาการเมือง โดยใช้พฤติกรรมของ ปัจเจกบุคคลใน สถานการณ์ทางการเมือง ต่าง ๆ เป็นหน่วย วิเคราะห์แทน ● พยายามสร้างทฤษฎีที่ สามารถทำนาย ปรากฏการณ์ทางการเมืองได้โดยทั่วไปแบบ วิทยาศาสตร์ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทำให้รัฐศาสตร์กลายเป็น วิทยาศาสตร์การเมือง ● เน้นการศึกษาเชิงปริมาณ มากกว่าเชิงปทัสสถาน แยกค่านิยม (values) ออกจากการอธิบาย มุ่งค้นหาความสม่ำเสมอ ในการเกิดพฤติกรรม ทางการเมือง 	<ul style="list-style-type: none"> ● เป็นการศึกษาในเชิง ปริมาณ พิสูจน์ความถูกต้อง ของหลักเกณฑ์ทั่วไปให้ ความสำคัญของเทคนิค (วิธีการในการเก็บและ ตีความข้อมูล) ● มีการศึกษาวิจัยอย่างมี ระเบียบแบบแผน ● มีการศึกษาในลักษณะของ ศาสตร์บริสุทธิ์ เริ่มจากการ ทำความเข้าใจและการ อธิบายสาเหตุของพฤติกรรม การเมืองเพื่อใช้เป็นรากฐาน ของนำความรู้ทางการเมือง ไปแก้ปัญหาเร่งด่วนของ สังคม ● มีการบูรณาการกับ สังคมศาสตร์สาขาอื่น ๆ (ไม่ได้แยกรัฐศาสตร์ออกจาก สังคมศาสตร์และทำให้ รัฐศาสตร์กลับไปเป็น ส่วนหนึ่งของสังคมศาสตร์)
5. การศึกษารัฐศาสตร์ ยุคหลังพฤติกรรม ศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> ● กระตุ้นให้สนใจ วิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นในสังคมและ รับผิดชอบต่อสังคม มากขึ้น ● หันกลับมาศึกษาปัญหา สังคม เศรษฐกิจและ การเมืองจากแง่มุม ต่าง ๆ เพื่อหาทางแก้ไข ในเชิงนโยบาย 	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการนำเอาแนวการ ศึกษาและแนวคิดเชิง ทฤษฎีทั้งเก่า (เช่น การศึกษาในเชิงทฤษฎี การเมืองหรือสถาบัน ทางการเมือง ทฤษฎี รัฐ ฯ) และใหม่ (เช่น กรณีของแนวคิดเชิง นีโอมาร์กซิสต์และทฤษฎี การพึ่งพา) เข้ามาใช้ใน การศึกษาทางรัฐศาสตร์ อย่างกว้างขวาง 	<ul style="list-style-type: none"> ● ให้ความสำคัญต่อประเด็น ปัญหาและสาระสำคัญ ทางการเมืองมากกว่าเทคนิค ในการศึกษา ● มีการนำแนวคิด เทคนิค และวิธีการศึกษาในวงการ วิทยาศาสตร์มาใช้ในการ ศึกษามนุษย์ในสังคม รวมทั้ง การเสนอแนวคิดและวิธีการ ศึกษาใหม่ ๆ ออกมาท้าทาย แนวคิดและวิธีการศึกษา แบบเดิม

ไสตท์ศน์ # 1.3

ไสตท์ศน์ # 1.4

ความแตกต่างระหว่างแนวคิดเชิงปฏิฐานนิยม แนวคิดเชิงสังคมนิยม และแนวคิดเชิงการตีความ

ประเด็นความแตกต่าง	แนวคิดเชิงปฏิฐานนิยม	แนวคิดเชิงสังคมนิยม	แนวคิดเชิงการตีความ
1. ด้านภววิทยา	<ul style="list-style-type: none"> ● เชื่อว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติกับปรากฏการณ์ทางสังคมไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ดังนั้นวิธีการอธิบายที่ใช้ในสาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติจึงสามารถนำมาใช้กับการศึกษาทางสังคมศาสตร์ได้ 		<ul style="list-style-type: none"> ● การอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมหรือการกระทำของมนุษย์มีวิธีการที่แตกต่างจากการอธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติโดยสิ้นเชิง
2. ด้านปรัชญาความรู้	<ul style="list-style-type: none"> ● มุ่งพิจารณาเฉพาะความเชื่อมโยงอย่างลุ่มลึกเสมอระหว่างเงื่อนไขที่เชื่อว่าเป็นสาเหตุกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามมาเท่านั้น แต่ไม่สนใจจะอธิบายว่าเหตุนำไปสู่ผลอย่างไรมากนัก ● เน้นการทำนายปรากฏการณ์มากกว่าการอธิบาย 	<ul style="list-style-type: none"> ● เน้นการศึกษาสภาพความเป็นจริงของปรากฏการณ์โดยพยายามชี้ให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องและกลไกที่เชื่อมโยงระหว่างเหตุผลอย่างชัดเจน ● เน้นการอธิบายเป็นหลัก 	<ul style="list-style-type: none"> ● เน้นการทำความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นกรณี ๆ ไปเพื่อที่จะรู้ถึงความหมายและแบบแผนที่ก่อให้เกิดการกระทำของมนุษย์และปรากฏการณ์ในแต่ละกรณี ไม่ใช่การหาข้อสรุปเชิงทฤษฎีที่ตายตัวเพื่อประโยชน์ในการทำนายและอธิบายในกรณีอื่น ๆ
3. ด้านระเบียบวิธีใน	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการตั้งสมมติฐานในการศึกษาและการอธิบายโดยอาศัยกฎหรือหลักเกณฑ์ทั่วไปเพื่อหาข้อสรุปตามหลักตรรกวิทยาว่าความสัมพันธ์ระหว่างเหตุกับผลเป็นไปตามกฎอย่างคงเส้นคงวาหรือไม่ 	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการสร้างตัวแบบในการอธิบายและสมมติฐานที่ซับซ้อนเพื่อทดสอบว่าโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ และกลไกเชื่อมโยงระหว่างเหตุกับผลตรงตามทฤษฎีเพียงใด 	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่สนใจการตั้งสมมติฐานและการใช้กฎเกณฑ์ทางทฤษฎีในการอธิบาย แต่กลับเน้นการเข้าไปสังเกตรับรู้ มีความรู้สึกร่วมกับผู้ที่แสดงพฤติกรรมหรืออยู่ในเหตุการณ์ที่ศึกษาและพยายามทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทั้งหมดโดยอาศัยจินตนาการในการตีความและฉายภาพให้เห็นว่าเป็นอย่างไร

โสตทัศน์ # 2.1

ความหมาย ความสำคัญของปรัชญาการเมืองและความคิดทางการเมือง

● ความหมายและความสำคัญของปรัชญาการเมือง

ปรัชญาการเมือง (political philosophy) มีความหมายถึงความพยายามของนักปราชญ์ นักคิดรวมไปถึง ผู้นำและผู้ปกครองในการนำเสนอความรู้เพื่อกำหนดพื้นฐานและการสร้างบรรทัดฐาน (norm) ในเรื่องของการอาศัยอยู่ร่วมกันของผู้คนในสังคมการเมือง ในเรื่องของความยุติธรรม เสรีภาพ ความเท่าเทียมและการมีผู้ปกครองและระบอบการปกครองที่ดี

● ความหมายและความสำคัญของความคิดทางการเมือง

เป็นการศึกษาถึงความคิดของนักคิดทางการเมืองที่นำเสนอออกมาในแต่ละยุคสมัย เพื่อรู้ถึงเบื้องหลังความเป็นมา แรงจูงใจ ความคิดทางการเมืองเกิดขึ้นมาโดยมีเงื่อนไขและปัจจัยอะไรบ้างซึ่งก็คือการศึกษาถึงบริบท (context) ของนักคิดทางการเมืองควบคู่กันไปด้วย

● ความแตกต่างระหว่างการศึกษาปรัชญาการเมืองกับความคิดทางการเมือง

ปรัชญาการเมืองว่าต้องการที่จะแทนที่ความคิดเห็นด้วยความรู้ที่เกี่ยวกับธรรมชาติของสรรพสิ่งในทางการเมือง ขณะที่ความคิดทางการเมืองคือความพยายามในการอธิบายเพื่อปกป้องในเรื่องของความเชื่อและมายาคติที่มีการยึดกันไว้อย่างมั่นคง นักคิดทางการเมือง (political thinker) หากเขาไม่ได้มีความเป็นนักปรัชญา ก็จะยึดติดอยู่กับกฎเกณฑ์และนโยบายเฉพาะ ขณะที่นักปรัชญาให้ความสำคัญ มีความสนใจและยึดโยงอยู่กับเรื่องของลัทธิธรรม (truth)

โสตทัศน์ # 2.2

วิธีการศึกษาปรัชญาการเมืองและความคิดทางการเมือง

● วิธีการศึกษาปรัชญาการเมือง

เน้นไปยังการศึกษาและตีความตัวบทอย่างละเอียด (canon/close textual analysis) ซึ่งเป็นการเข้าถึงความคิดของนักปรัชญาการเมืองคนที่ต้องการศึกษาโดยตรง

● วิธีการศึกษาความคิดทางการเมือง

ใช้วิธีการศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์ การวิเคราะห์ถึงบริบทหรือสภาพแวดล้อมรวมถึงถ้อยคำ (wording) และภาษาที่นักคิดทางการเมืองนำมาใช้

โลศทศน์ # 2.3

การศกษาปรัญการเมืองและแนวศดทางการเมืองในไทย

● การศกษาปรัญการเมืองและแนวศดทางการเมืองสมัยโบราณ

ศกษาปรัญาและความคิดทางการเมืองก่อนโสเครตีส เพลโต อริสโตเติลและโรมัน มีเนื้อหาที่เน้นในเรื่องของคุณธรรม ความดี ความสุข เกณฑ์ในการแยกแยะระหว่างระบอบการปกครองที่ดีและระบอบการปกครองที่เลื่อม

● การศกษาปรัญการเมืองและแนวศดทางการเมืองสมัยใหม่และร่วมสมัย

โลกทศน์ทางปรัญการเมืองและความคิดทางการเมืองที่เริ่มขึ้นที่ มาเคียเวลลี โทมัส ฮอบบส์ จอห์น ล็อค รูสโซ มงเตสกีเออ คาร์ลมารก แนวศดประโยชน์นิยมและประชาธิปไตยเสรีนิยม มีเนื้อหาหลักกล่าวถึงเรื่องของอำนาจ ความชอบธรรมของผู้ปกครอง เสรีภาพของประชาชน

● ตัวอย่างการศกษาปรัญการเมืองและแนวศดทางการเมืองในไทย

ความคิดที่แตกต่างกันในเรื่องรูปแบบประชาธิปไตยที่มีลักษณะสากลกับประชาธิปไตยที่มีลักษณะเฉพาะ และความขัดแย้งในเชิงอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างฝ่ายที่ยึดในอุดมการณ์อนุรักษนิยมกับฝ่ายที่ยึดในอุดมการณ์เสรี-นิยมประชาธิปไตย

โลศทศน์ # 2.4

ข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคในการศกษาปรัญการเมืองและความคิดทางการเมืองในไทย

● พัฒนาการและสถานะของการศกษาปรัญการเมืองและความคิดทางการเมืองในไทย

ตัวบททางปรัญการเมืองของเพลโตได้เข้ามาสู่เมืองไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่หก แต่มีการศกษาอย่างเป็นระบบและลงในรายละเอียดเมื่อมีการตั้งสถาบันอุดมศกษาทั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

● องค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์กับการศกษาปรัญการเมืองและความคิดทางการเมือง

วิธีในการแสวงหาความรู้ของรัฐศาสตร์ในช่วงพฤศจิกายนศาสตร์ที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดปฏิฐานนิยมเชิงตรรกะ (logical positivism) เป็นรูปแบบและวิธีการแสวงหาความรู้ที่แตกต่างและขัดแย้งกับทางปรัญการเมืองและความคิดทางการเมืองที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของการตัดสินในเชิงคุณค่า (value judgement)

● แนวโน้มของการศกษาเรื่องปรัญการเมืองและความคิดทางการเมือง

การที่สถาบันศกษาผลิตนักวิชาการรุ่นใหม่ การแปลและตีความตำราและผลงานของนักปรัญการเมือง และการเข้าถึงความรู้ทางปรัญการเมืองและความคิดทางการเมือง ประกอบกับเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่ต้องใช้ความรู้ทางการเมืองมาใช้คือแนวโน้มในการศกษาปรัญการเมืองและความคิดทางการเมืองในไทย

ไฮไลท์ # 3.1

แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษารัฐศาสตร์แนวทางสถาบัน

ที่มาของการศึกษา รัฐศาสตร์แนวทาง สถาบัน

- ถือกำเนิดขึ้นมาในช่วงแรกของการศึกษาการเมืองและรัฐศาสตร์
- เป็นแนวทางที่มีบทบาทสูงสุดในช่วง 25 ปีแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 20 (ประมาณปี 1900–1925)
- เป็นแนวทางที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่สำคัญแนวทางหนึ่งในกลุ่มแนวทางวิเคราะห์แบบดั้งเดิม
- มีการนำไปใช้โดยพวกอรรถประโยชน์ (Utilitarianism) เป็นกลุ่มที่พยายามเสนอและปฏิรูปสถาบันต่าง ๆ เพื่อนำมาซึ่งการปฏิรูปสังคม

ความสำคัญของ การศึกษารัฐศาสตร์

- มีที่มาและสมมติฐานความคิดอยู่ที่ว่าการกระทำทางการเมืองจะเกิดขึ้นภายในขอบเขตที่เห็นได้ชัดเท่านั้น และการเมืองจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าปราศจากแนวทางสถาบันที่จัดตั้งอย่างเป็นทางการ
- แนวทางการศึกษารัฐศาสตร์ตามแนวทางสถาบันมีความสำคัญต่อการศึกษาการเมืองการปกครองเปรียบเทียบ แม้ในปัจจุบันการศึกษารัฐศาสตร์แนวทางนี้ก็ยังได้รับการให้ความสนใจในการนำมาใช้ในการศึกษาการเมืองการปกครองเปรียบเทียบอยู่ แม้จะมีแนวทางใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาภายหลังก็ตาม
- การศึกษารัฐศาสตร์ตามแนวทางสถาบัน ในช่วงก่อนที่จะมีการปฏิวัติพฤติกรรมศาสตร์ จะมุ่งเน้นศึกษาบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ เช่น สถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหาร สถาบันตุลาการ และสถาบันข้าราชการ เป็นต้น ในเชิงกฎหมาย นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นศึกษาลักษณะโครงสร้างของอำนาจของสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ทั้งในระบอบประชาธิปไตยและเผด็จการ หรือในระบอบการเมืองของสังคมตะวันออกกับระบอบการเมืองของสังคมอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สังคมตะวันตก

การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางสถาบันกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย

รากฐานที่มาทางความคิด ของการศึกษารัฐศาสตร์ แนวทางสถาบัน

- การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางสถาบันมีรากฐานทางความคิดมาจากทฤษฎี ประชาธิปไตย ที่ตระหนักว่าอำนาจเป็นรากฐานของการเมืองในระบบ ประชาธิปไตย การใช้ อำนาจต้องเป็นไปตามหลักความเสมอภาคและความ ยุติธรรม นอกจากนี้แนวทางนี้ ยังมีการเน้นตัวบทกฎหมาย ได้แก่ รัฐธรรมนูญ และการวิเคราะห์เปรียบเทียบ สถาบันทางการเมือง ได้แก่ สถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหาร และสถาบันตุลาการ และนี่คือรากฐานทางความคิดของที่มาของการศึกษารัฐศาสตร์แนวทางนี้

รัฐธรรมนูญกับการศึกษา รัฐศาสตร์ตามแนวทาง สถาบัน

- การที่การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางสถาบันมีรากฐานที่มาจากทฤษฎีประชาธิปไตย และ จากการศึกษาที่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยถือว่า อำนาจอธิปไตยของปวงชน เป็นเรื่องสำคัญของระบอบดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้นักรัฐศาสตร์ที่เน้นแนวทาง สถาบันเห็นความสำคัญของรัฐธรรมนูญ ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็น ลายลักษณ์อักษรเป็นพิเศษ
- การศึกษารัฐศาสตร์ตามแนวทางสถาบันจึงให้ความสำคัญกับประเด็นที่เกี่ยวกับ รัฐธรรมนูญ คือ ทำอย่างไรจึงจะจำกัดอำนาจของรัฐบาลมิให้มีมากจนเป็นผลเสีย ต่อปัจเจกบุคคล และจะมีวิธีการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างสถาบัน การปกครอง ของรัฐอย่างไร จึงจะก่อให้เกิดการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างกันได้

การศึกษารัฐศาสตร์ตาม แนวทางสถาบันกับ ตัวแบบการเมืองแบบ ประชาธิปไตย

- ในแง่หลักการ การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางสถาบันถือว่าสถาบันทางการเมือง ทั้ง หลายในการเมืองแบบประชาธิปไตยต่างมีส่วนสำคัญในการจรรโลงไว้ซึ่งระบอบ การปกครองแบบประชาธิปไตยที่รัฐบาลของการเมืองระบอบนี้ เป็นรัฐบาลที่ ปกครองโดยตัวแทนของประชาชน ตามการเมืองแบบนี้อำนาจทางการเมืองจะ กระจายอยู่ตามสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ มิได้มีการกระจุกตัว หรือรวมศูนย์ เหมือนการเมืองในระบบเบ็ดเสร็จนิยม

ข้อวิพากษ์วิจารณ์และการปรับตัวของการศึกษารัฐศาสตร์แนวทางสถาบัน

ข้อวิพากษ์วิจารณ์ที่มี ต่อแนวการศึกษา รัฐศาสตร์แนวทาง สถาบัน

- เมื่อมีการปฏิวัติพฤติกรรมศาสตร์ การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางสถาบันได้เสื่อมความนิยมลงไปมาก เพราะได้รับการโจมตีหรือได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นแนวทางที่ล้าสมัย มุ่งเน้นมองการเมืองในแง่ของโครงสร้าง รูปแบบของสถาบันที่เป็นการศึกษาการเมืองในลักษณะที่เป็นทางการ หยุตนิ่งและคับแคบ รวมทั้งมีข้อจำกัดในแง่ของขอบข่ายและวิธีการศึกษา

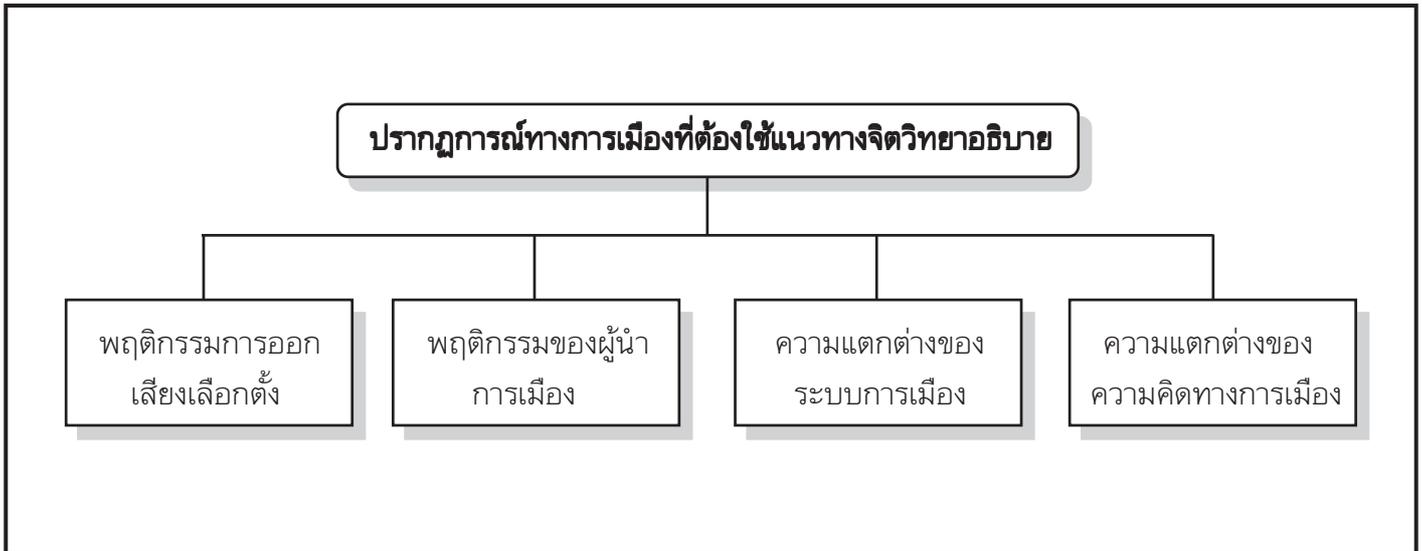
การปรับตัวของ การศึกษารัฐศาสตร์ แนวทางสถาบัน

- เมื่อมีการปฏิวัติพฤติกรรมศาสตร์ทำให้การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางสถาบัน เสื่อมลงและจำเป็นต้องมีการปรับตัวโดยนักรัฐศาสตร์ที่ยังศรัทธาในแนวทางนี้ได้คิดค้นแนวทางวิเคราะห์สถาบันทางการเมืองใหม่ที่เรียกว่า “Neo-Institutional Approach” ขึ้นมาเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเมืองให้มีความรัดกุม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Samuel Huntington และ S.N. Eisenstadt ได้สร้างแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างภาวะสถาบันทางการเมืองขึ้นมา โดยเฉพาะพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ที่มีความเข้มแข็งหรืออ่อนแอ มากน้อยกว่ากันอย่างไร

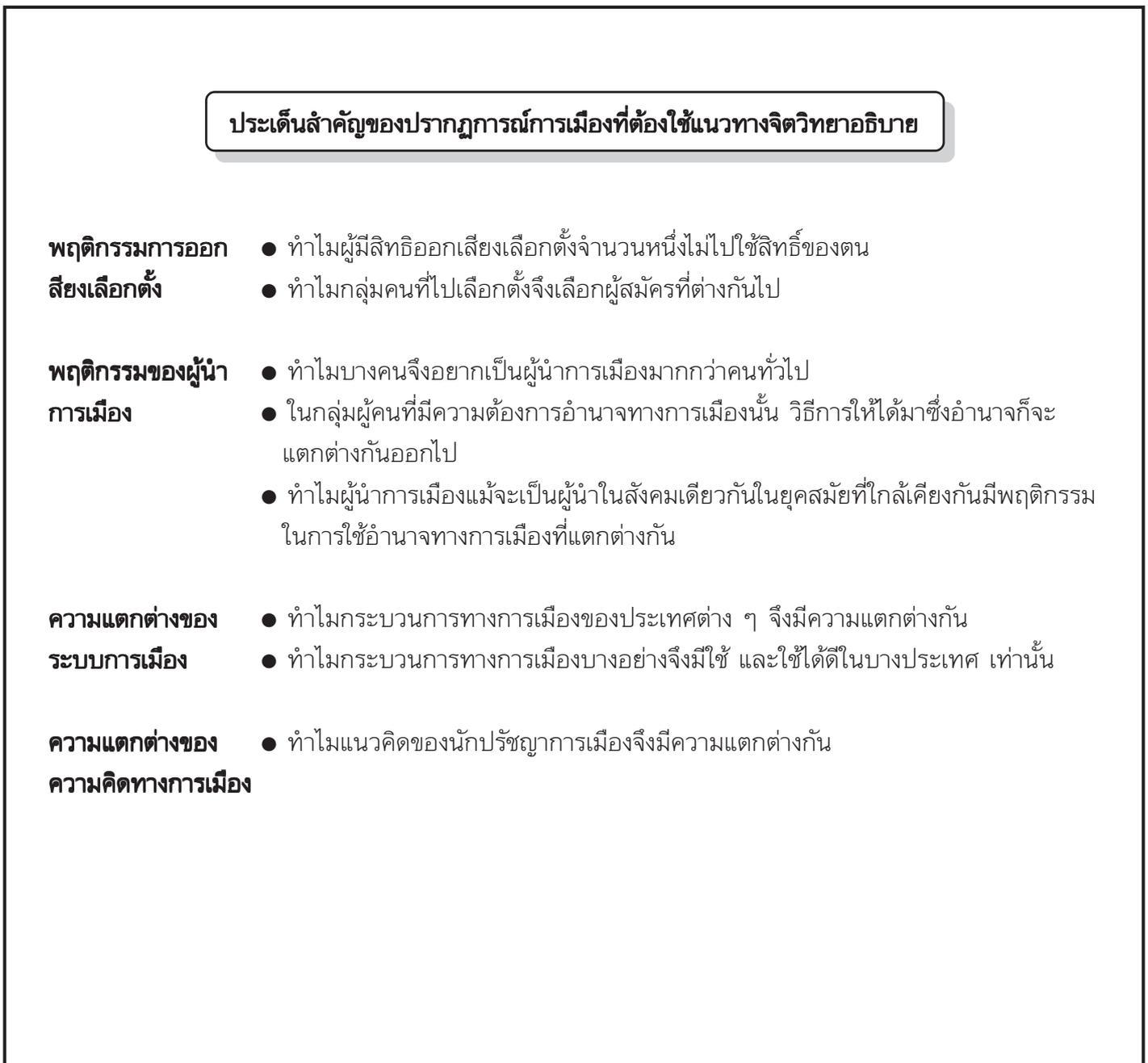
เปรียบเทียบ การศึกษารัฐศาสตร์ แนวทางสถาบัน แบบเดิม และ แนวทางสถาบัน นิยมใหม่

แนวทางสถาบันแบบเดิม	แนวทางสถาบันนิยมใหม่
1. ให้ความสำคัญกับตัวองค์กร	1. ให้ความสำคัญกับกฎระเบียบขององค์กรที่จะเป็นตัวที่คอยให้แนวทางหรือคอยบังคับให้คุณคามีพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง
2. ให้ความสำคัญในแนวคิดเกี่ยวกับสถาบันที่เป็นทางการ	2. ให้ความสำคัญกับแนวคิดเกี่ยวกับสถาบันที่ไม่เป็นทางการ
3. ให้ความสำคัญกับแนวคิดเกี่ยวกับสถาบันที่มีลักษณะหยุตนิ่ง	3. ให้ความสนใจในแนวคิดเกี่ยวกับสถาบันที่มีความเคลื่อนไหว
4. ให้ความสำคัญกับค่านิยมหรือสิ่งที่มีคุณค่า ที่มีลักษณะยึดติด กับตัวแบบการปกครอง	4. พยายามแสวงหาหรือระบุทางเลือกต่าง ๆ ที่สถาบัน จะทำให้ค่านิยมหรือสิ่งที่มีคุณค่าของสังคมก่อตัวเป็นรูปเป็นร่างขึ้น
5. ให้ความสนใจในแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาการวิเคราะห์สถาบัน ในภาพรวม	5. ให้ความสนใจในแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาสถาบัน ในลักษณะองค์ประกอบย่อย

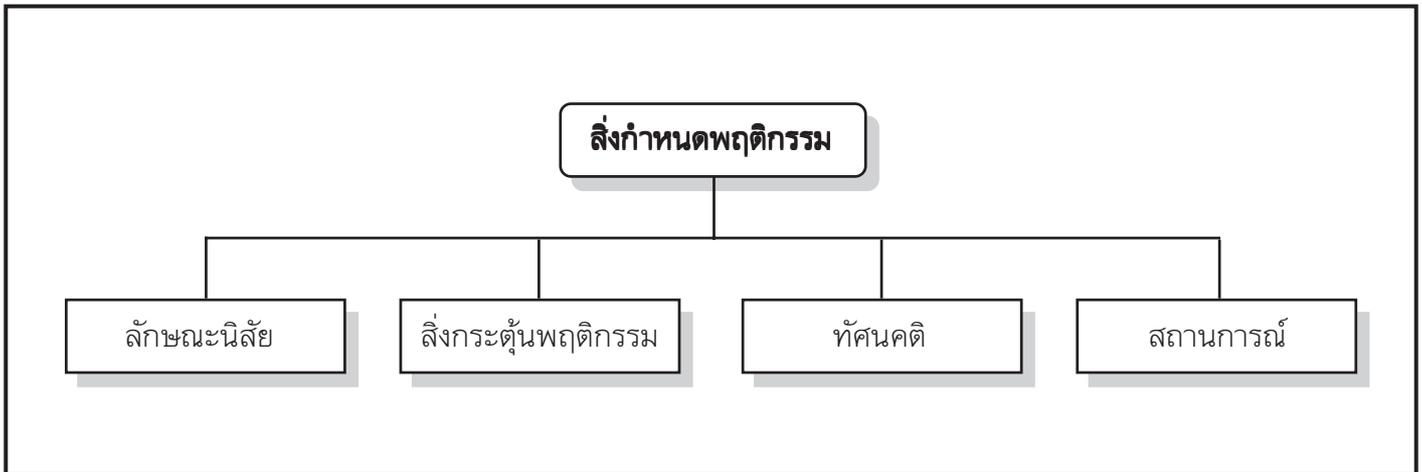
ไต่ตทัศน์ # 4.1

ไต่ตทัศน์ # 4.2

โลตทัศน์ # 4.3

โลตทัศน์ # 4.4

สิ่งกำหนดพฤติกรรม	
ลักษณะนิสัย	<ul style="list-style-type: none"> ● หมายถึงสิ่ง 3 ประการ คือ 1. ความเชื่อ หมายถึง สิ่งที่คุณคิดว่า การกระทำบางอย่าง หรือ ปรากฏการณ์บางอย่าง หรือสิ่งของบางอย่าง หรือคุณสมบัติของสิ่งของหรือของบุคคลบางอย่าง มีอยู่จริงหรือเกิดขึ้นจริง ๆ <ul style="list-style-type: none"> ● การได้มาซึ่งความเชื่อ อาจจะได้มาจากการเห็น ได้สัมผัส ได้ยินกับหูหรือได้รับคำบอกเล่า อ่านจากข้อเขียนสิ่งตีพิมพ์ รวมทั้ง การคิดขึ้นมาเอง 2. ค่านิยม หมายถึง การคำนึงถึงแนวประพฤติปฏิบัติว่าอะไรควรหรือไม่ควร ลักษณะสำคัญของค่านิยมคือ เป็นลักษณะของความคิดที่ไม่จำเพาะเจาะจง <ul style="list-style-type: none"> ● ค่านิยมที่เกี่ยวกันและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองอย่างแจ่มชัดเช่น ค่านิยมที่เกี่ยวกับระบบการเมือง ● การได้มาซึ่งค่านิยมอาจได้มาโดยการถ่ายทอดจากผู้อื่น จากคำบอกเล่าในหนังสือพิมพ์ หรืออาจจะได้มาโดยการคิดขึ้นมาเอง 3. บุคลิกภาพ คือ สิ่งที่คุณบอกว่าบุคคลจะปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์หนึ่ง ๆ <ul style="list-style-type: none"> ● ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพนี้ แนวทางการศึกษาได้แบ่งเป็นพวกใหญ่ 2 พวก คือ ทฤษฎีการวิเคราะห์จิต (เช่น ทฤษฎีของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ โดยสรุป การเกิดบุคลิกภาพตามทฤษฎีวิเคราะห์จิตนั้นเน้นพลังทางจิตในรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีติดตัวมากับมนุษย์ทุกคน) ทฤษฎีการเรียนรู้ (บุคลิกภาพตามทฤษฎีการเรียนรู้ได้รับการ แบ่งเข้าไว้เป็นแบบ คือ พฤติกรรมใดก็ตามหลาย ๆ พฤติกรรมที่อาจรวมไว้เป็นพวกเดียวกันได้ แนวพฤติกรรมนั้นก็จะเป็นบุคลิกภาพแบบหนึ่งของคน ๆ หนึ่ง ตัวอย่างแบบของบุคลิกภาพ เช่น บุคลิกภาพ อำนาจนิยม แนวโน้มของบุคคลที่จะพึ่งตนเอง และแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดความอาย เป็นต้น

สิ่งกำหนดพฤติกรรม

สิ่งกระตุ้นพฤติกรรม

- ลักษณะนิสัยของบุคคล คือ ความเชื่อ ค่านิยม บุคลิกภาพนั้นมีอิทธิพล ต่อพฤติกรรม ก็จริงอยู่ แต่พฤติกรรมจะเกิดขึ้นยังไม่ได้ ถ้าไม่มีสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม สิ่งกระตุ้นพฤติกรรมนั้นจะเป็นอะไรก็ได้
- สิ่งกระตุ้นพฤติกรรมมีพลังหรือความเข้มข้นด้วย สิ่งกระตุ้นพฤติกรรมอย่างหนึ่งอาจมีพลังในการกระตุ้นพฤติกรรมไม่เท่ากันสำหรับคน 2 คน

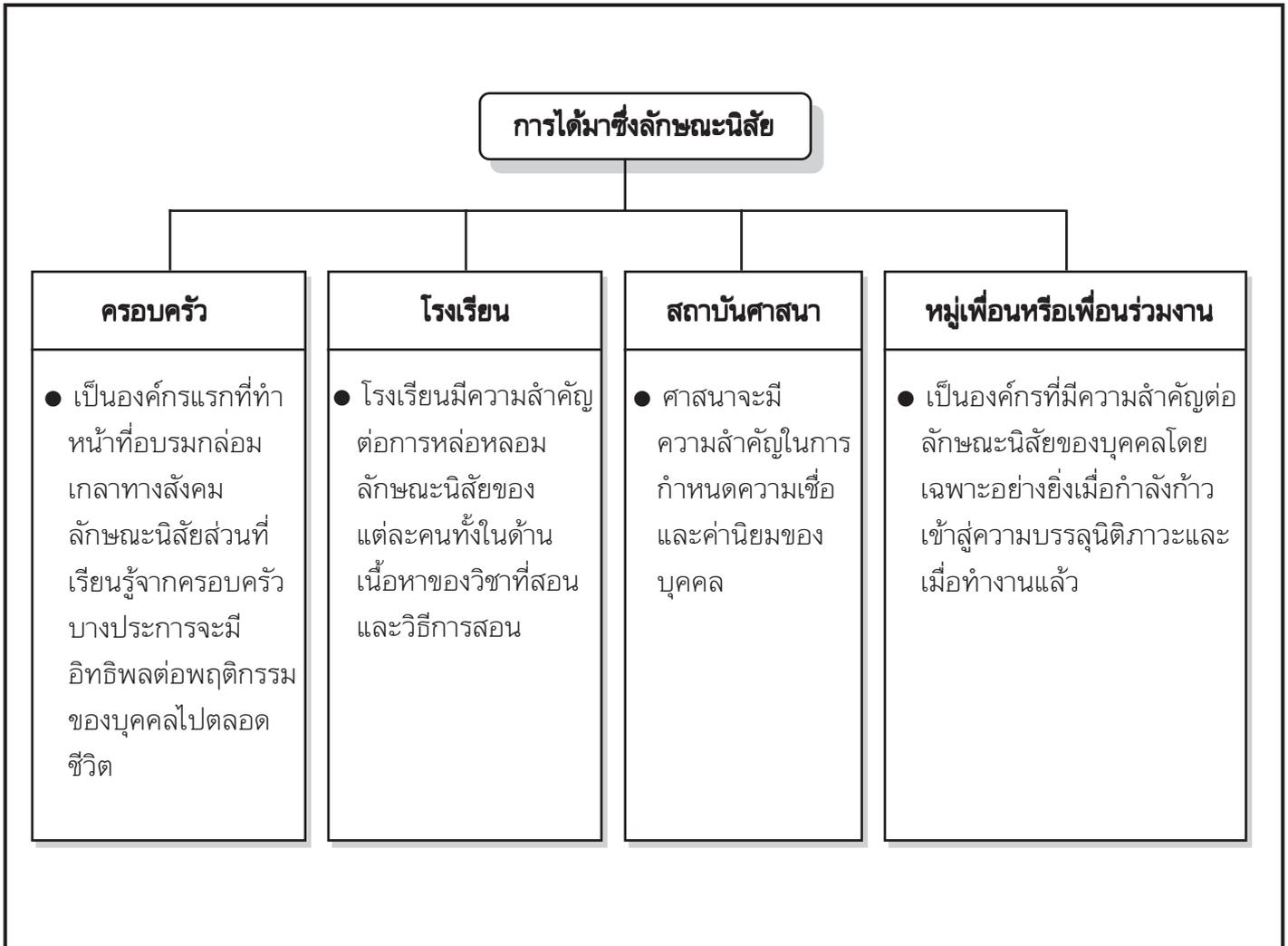
ทัศนคติ

- ทัศนคติ คือ การที่บุคคลคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือคนใดคนหนึ่ง หรือการกระทำอันหนึ่งในทำนองที่ว่าดีหรือไม่ สมควรหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่
- ทัศนคตินั้นยังไม่ใช่พฤติกรรม เพราะพฤติกรรมยังไม่เกิดขึ้น แต่ว่าทัศนคติเป็นสิ่งที่มาก่อนพฤติกรรมและเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมด้วย
- ทัศนคติจะเป็นลักษณะจำเพาะเจาะจงกว่าค่านิยมหรือบุคลิกภาพ

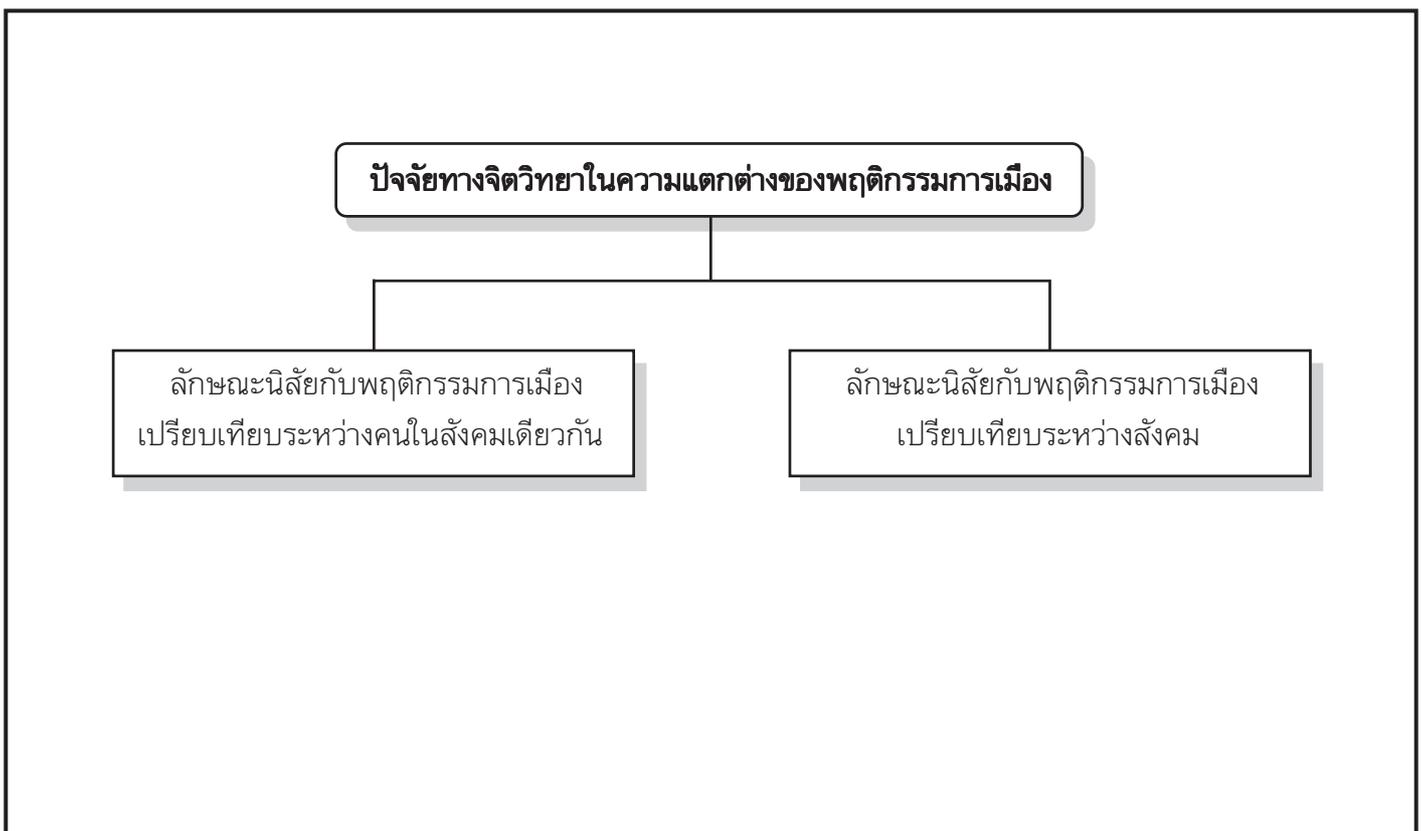
สถานการณ์

- สถานการณ์ หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคลและไม่ใช่มบุคคล ซึ่งอยู่ในสภาวะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม สถานการณ์จึงเป็นปัจจัยสิ่งแวดล้อมก่อนที่จะเกิดพฤติกรรม และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อลักษณะของพฤติกรรม

ไต่ตค้น # 4.5

ไต่ตค้น # 4.6

ลักษณะนิสัยกับพฤติกรรมทางการเมืองเปรียบเทียบระหว่างคนในสังคมเดียวกัน

ทัศนคติทางการเมืองกับการเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง

1. ผู้ที่สนใจการเมืองมักจะมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากกว่าผู้ไม่สนใจการเมือง
2. ความเลื่อมใสในพรรคการเมืองหรือตัวผู้สมัคร บุคคลที่มีความเลื่อมใสในพรรคการเมืองพรรคใด พรรคหนึ่งเป็นพิเศษมีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองนอกจากนั้นผู้ที่มีความเลื่อมใสพรรคการเมืองพรรคใด พรรคหนึ่งเป็นพิเศษยังมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากไปด้วย
3. ความเชื่อในประสิทธิภาพการเมืองของบุคคล คือ คนที่เชื่อว่าเขามีความสามารถที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง คือ คนที่คิดว่าตนเองมีประสิทธิภาพในทางการเมืองมีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่คิดว่าตนเองไม่มีประสิทธิภาพทางการเมือง
4. คนที่เชื่อว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่มีแนวโน้มจะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง

บุคลิกภาพกับการเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง

1. ความสามารถในการเข้าสังคม คนที่มีความสามารถในการเข้าสมาคมมักจะมีแนวโน้มที่จะเข้ายุ่งเกี่ยวกับการเมืองในเรื่องที่จะต้องใช้ความสามารถในการติดต่อ
2. การขาดความมุ่งหมายในชีวิต บุคคลที่ขาดความมุ่งหมายในชีวิตมีแนวโน้มจะไม่เข้ายุ่งเกี่ยวกับการเมือง

สาเหตุที่ไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง

- การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น ส่วนใหญ่ก็จะเป็นการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีการศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้มีสิทธิ์ออกเสียงไม่ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง

ไฮดัทศน์ # 4.8

ลักษณะนิสัยกับพฤติกรรมทางการเมือง : เปรียบเทียบระหว่างสังคม

1. การเลือกตั้งขั้นต้นในสหรัฐอเมริกา : ตัวอย่างของลักษณะนิสัยของคนในสังคมที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการทางการเมือง เพื่อชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการทางการเมืองกับลักษณะนิสัยของคนในสังคม

- กระบวนการอบรมกลุ่มกลางทางสังคมของสังคมสหรัฐอเมริกานั้นสร้างลักษณะนิสัยให้คนของเขาแยกเรื่องส่วนตัวออกจากส่วนรวมการมีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องใดเป็นเรื่องธรรมดาที่จะไม่นำมาซึ่งความอาฆาตโกรธแค้นเป็นส่วนตัว
- การเลือกตั้งขั้นต้นในสหรัฐอเมริกาของคนในพรรคเดียวกันจึงเป็นเพียงการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันซึ่งถือเป็นเรื่องธรรมดาเมื่อการเลือกตั้งขั้นต้นในพรรคผ่านไปแล้วพรรคก็จะได้ตัวผู้ที่พรรคจะส่งเข้าแข่งขันชิงตำแหน่งประธานาธิบดี คนอื่น ๆ ที่เคยเป็นผู้แข่งขันภายในพรรคก็จะมาช่วยผู้ที่พรรคมองหาเสียงอย่างแข็งขัน

2. สภาขุนนาง (House of Lords) ในประเทศอังกฤษ : ตัวอย่างของลักษณะนิสัยของคนในสังคมที่มีอิทธิพลต่อสถาบันทางการเมือง

- อังกฤษไม่มีรัฐธรรมนูญเป็นลายลักษณ์อักษร การเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางการเมืองหรือเปลี่ยนแปลงสถาบันทางการเมืองอาจทำได้เพียงใช้เสียงข้างมากของสภาล่างก็แก้ไขเปลี่ยนแปลงได้แล้ว แต่สภาล่างของอังกฤษก็ยังรักษาสภาขุนนางเอาไว้ทั้ง ๆ ที่ดูไม่เป็นประชาธิปไตยเลยที่ให้คนจำนวนน้อยได้เข้าไปนั่งในสภาสูง โดยประชาชน ไม่มีส่วนแต่งตั้ง การที่ประเทศอังกฤษ ยังคงไว้ซึ่งสถาบันสภาขุนนางนี้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะนิสัยอนุรักษ์นิยมของอังกฤษ

พฤติกรรมของผู้นำทางการเมือง

ทำไมบางคนจึงต้องการอำนาจทางการเมือง

1. เพศกับความต้องการอำนาจ (สตรีมีความต้องการที่จะเป็นผู้นำน้อยกว่าบุรุษ ผู้นำประเทศที่เป็นสตรีได้พิสูจน์ว่ามีความสามารถ ไม่แพ้ผู้นำชาย และสังคมยอมรับผู้นำที่เป็นบุรุษมากกว่าสตรี)
2. ลักษณะเด่นของผู้นำ : สติปัญญาและรูปลักษณ์ภายนอก (ผู้นำในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย มักจะมีรูปร่างหน้าตาดี แข็งแรง และฉลาดกว่าคน ทั่ว ๆ ไปโดยเฉลี่ย)
3. ปัจจัยทางชีวเคมีในร่างกาย (ความแตกต่างของโครงสร้างทางชีวเคมีในตัวคนอาจจะเป็นปัจจัยอันหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างในความต้องการอำนาจ)
4. ปมด้อยกับความต้องการเป็นผู้นำ (ความต้องการอำนาจเพื่อชดเชยปมด้อยอาจเป็นแรงกระตุ้นของความ ต้องการอำนาจ)
5. ความต้องการอำนาจและความต้องการความสำเร็จมีความสัมพันธ์กัน
6. สภาพของสังคม (ถึงแม้สังคมจะต้องมีผู้นำ แต่ลักษณะของผู้นำในแต่ละสังคมจะแตกต่างกันไป)
7. สถานการณ์ (สถานการณ์ในสังคมในเวลาหนึ่ง ๆ ก็จะมีส่วนกำหนดด้วยว่าใครเป็นผู้นำ สถานการณ์ที่เปลี่ยนไปในสังคมหนึ่งจะทำให้รูปแบบของผู้นำที่สังคมต้องการเปลี่ยนไปได้)
8. โอกาสเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้คนใดคนหนึ่งได้ขึ้นมาเป็นผู้นำ

ความแตกต่างในพฤติกรรมของผู้นำ

- ความแตกต่างของผู้นำแต่ละคน ก็จะต้องศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่าง ซึ่งจะมีใหญ่ ๆ 3 ประการ คือ
 1. อิทธิพลจากการอบรมกลุ่มเกลาทางสังคมซึ่งจะเน้นไปที่อิทธิพลจากครอบครัวและสถาบันการศึกษา
 2. อิทธิพลจากปัจจัยทางชีวเคมีในโครงสร้างของร่างกาย

โสตทัศน # 5.1

แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่ม

เหตุผลที่ทำให้ นักรัฐศาสตร์สนใจ พฤติกรรมทาง การเมืองของมนุษย์

1. การศึกษาที่ให้ความสำคัญกับสถาบันทางการเมืองที่เป็นทางการไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองบางอย่าง เช่น กบฏ การจลาจล การเดินขบวน เป็นต้นได้ จึงได้ให้ความสนใจในวิธีการศึกษาพฤติกรรมทางการเมือง
2. สิ่งที่เกิดขึ้นในทางการเมืองถูกกำหนดโดยพฤติกรรมแรงจูงใจ ความคิดเห็นความเชื่อ ค่านิยม เป็นต้น ของบุคคลมากกว่าตัวองค์กรหรือสถาบัน
3. กิจกรรมทางการเมืองเป็นกระบวนการกิจกรรมที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มและองค์กร
4. พฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลสามารถกำหนดชนิดของระบบการเมืองรวมทั้งปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระบบการเมือง

ที่มาของการศึกษา รัฐศาสตร์แนวกลุ่ม

- บิดาของการศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่ม คือ Arthur Bentley เห็นว่าปรากฏการณ์กลุ่มคือปรากฏการณ์สำคัญทางการเมือง การเข้าใจกลุ่มเป็นหัวใจของการเข้าใจการเมือง นักรัฐศาสตร์กลุ่มนี้เชื่อว่าการเข้าใจและการวิเคราะห์การเมืองไปที่ “กลุ่ม” หรือ “ระบบย่อย” มากกว่า “ตัวระบบใหญ่” เพราะเชื่อว่าการวิเคราะห์การเมืองที่ระบบย่อยจะช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมืองหรือกิจกรรมทางการเมือง

ศึกษารัฐศาสตร์ แนวกลุ่มกับลัทธิ พหุนิยมทางการเมือง

- การศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่ม มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับลัทธิพหุนิยมทางการเมือง
- สังคมพหุนิยม คือ สังคมที่ประกอบด้วยกลุ่มต่าง ๆ ที่แข่งขันกัน และผลของการตัดสินใจทางการเมืองดังที่ปรากฏในรูปของนโยบายนั้นเกิดจากการประนีประนอมผลประโยชน์ รัฐเป็นเพียงรัฐบาลที่มีหน้าที่เอื้ออำนวยความสะดวก สำหรับการแข่งขันระหว่างกลุ่มมากกว่าที่จะเป็นรัฐบาลที่เป็นตัวกระทำทางการเมือง กลุ่มหลากหลายต่าง ๆ ต่างหากที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- การที่ลัทธิพหุนิยมเน้นพลังทางการเมืองของกลุ่มหลากหลาย ปฏิเสธความสำคัญของรัฐ แนวคิดนี้จึงไปได้กันกับการศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่มหรือมีความสัมพันธ์กับการศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่ม

ความสำคัญของการศึกษารัฐศาสตร์ แนวกลุ่ม

- ความสำคัญของการศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่มโดยเฉพาะต่อการเมืองเกิดขึ้นในช่วง ค.ศ. 1900 ถึงก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งในช่วงนั้นสภาพสังคมอเมริกันเป็นสังคมอุตสาหกรรมที่กำลังเจริญเติบโตโดยสังคมอเมริกันเป็นสังคมพหุนิยม ผลที่ตามมาคือ ทำให้รัฐบาลเวลาจะทำการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งออกมา จะต้องคำนึงหรือตระหนักถึงการแข่งขัน หรือการต่อสู้ระหว่างกลุ่มดังกล่าว

โลตทัศน์ # 5.1 (ต่อ)

การเกิดขึ้นของกลุ่ม ผลประโยชน์

- การศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่มจึงมีความสำคัญในแง่การช่วยให้เข้าใจการเมือง ปรากฏการณ์การเมืองที่เกิดขึ้น ทำให้นักรัฐศาสตร์ตระหนักว่าแก่นแท้ของการเมืองก็คือการต่อสู้ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเข้ามามีอิทธิพลเหนือนโยบาย ด้านต่าง ๆ ของรัฐบาล และทำให้การศึกษารัฐศาสตร์หันมาสนใจเรื่องกลุ่ม ต่าง ๆ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางการเมือง
- การเกิดขึ้นของกลุ่มผลประโยชน์สามารถที่จะมองได้ในภาพกว้างและภาพแคบ
- การมองการเกิดขึ้นของกลุ่มผลประโยชน์ในภาพกว้าง กลุ่มกดดันหรือกลุ่ม ผลประโยชน์สมัยใหม่ ๆ จริง ๆ เกิดขึ้นในราวคริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นผล ที่เกิดตามมาหลังจาก
 1. การปฏิวัติอุตสาหกรรม ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18–19 ทำให้สังคมยุโรป เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และความนึกคิด มีชนชั้นใหม่เกิดขึ้นในสังคม คือ ชนชั้นกลางและชนชั้นกรรมาชีพ เกิดการ แข่งขันกันในทางเศรษฐกิจ ถือเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เป็นที่มาของการเกิดกลุ่ม ผลประโยชน์ที่บุคคลมารวมตัวกันเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ของตน
 2. มีลัทธิที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ทำให้เกิดความเชื่อมั่น โดยเฉพาะในเรื่องของ “เสรีภาพ” และ “ความเสมอภาค” ที่นำไปสู่แนวคิด ของ “ การรวมกันจัดตั้งเป็นกลุ่ม” เป็น “สมาคม” เพราะมีความเชื่อกันว่า ในสังคมที่มีความเสมอภาคเพิ่มมากขึ้น แต่ละคนจะอ่อนแอไม่สามารถ ทำงานใหญ่ได้ จะต้องมีการรวมกลุ่มกันเป็นสมาคม
 3. มีการยอมรับว่าประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกผู้ปกครอง หรือมีอำนาจ ในการเลือกรัฐบาล การกำหนดนโยบายและตัดสินใจได้ รวมทั้งโดย เฉพาะการที่ประชาชนมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งหลักการดังกล่าวเป็น ส่วนหนึ่งของที่มาของแนวคิดของการทำให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพใน การแสดงออก ในการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เป็นสมาคมเพื่อเรียกร้องเพื่อ แสดงออกซึ่งความต้องการของตน
- การเกิดขึ้นของกลุ่มผลประโยชน์ในมุมมองที่แคบ เห็นได้ชัดในสังคมตะวันตก ที่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างจากการเกษตรมาสู่อุตสาหกรรม ผลทำให้เกิด กลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มกรรมกรประเภทต่าง ๆ กลุ่มพ่อค้า ฯลฯ ซึ่งแต่ละกลุ่มต่างพยายามรักษาผลประโยชน์ของอาชีพของตนจึงเกิดการรวมตัว เป็นกลุ่มเป็นก้อนอย่างเป็นทางการ เช่น สหพันธ์เกษตรกร สมาคมช่าง สหพันธ์กรรมกร เป็นต้น

โลตทัศน์ # 5.2

กลุ่มผลประโยชน์กับพรรคการเมืองและขบวนการทางสังคม

เหตุผลที่ทำให้คนมารวมตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์

1. ต้องการให้สมาชิกรัฐสภาออกหรือระงับกฎหมายเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตน
2. ต้องการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจหรือต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐบาลเพื่อให้รัฐบาลตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการหรือผลประโยชน์ของกลุ่มของตน

ประเภทของกลุ่มผลประโยชน์

- กาเบรียล อัลมอนต์ และ จี บิงแฮม เพาเวลล์ แบ่งกลุ่มผลประโยชน์ออกเป็น 4 ประเภท คือ
1. กลุ่มผลประโยชน์ที่รวมตัวกันชั่วคราว เป็นกลุ่มที่รวมตัวกันเพราะมีสถานการณ์ฉับพลันหรือกดดันให้เกิดอารมณ์ร่วมกัน มีการระดมความคับข้องใจ โดยไม่มีรูปแบบของการรวมตัวที่แน่นอน มีอารมณ์รุนแรง เป็นการรวมกลุ่มที่มีลักษณะชั่วคราวชั่วคราวแล้วก็จะสลายตัว ไม่มีระเบียบแบบแผน ชอบใช้วิธีการที่รุนแรงในการเรียกร้องผลประโยชน์ ได้แก่ กลุ่มฝูงชนที่รวมตัวกันในการจลาจล เป็นต้น
 2. กลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่ได้อยู่ในรูปของสมาคม เกิดขึ้นเพราะมีปัญหาาร่วมกัน ไม่ได้มีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการถาวร เป็นกลุ่มที่แสดงออกซึ่งผลประโยชน์หรือความต้องการเป็นครั้งคราว โดยใช้วิธีเรียกร้องผลประโยชน์แบบไม่เป็นการ เช่น กลุ่มเครือข่าย กลุ่มเชื้อชาติ กลุ่มศาสนา เป็นต้น
 3. กลุ่มผลประโยชน์ที่มีการรวมตัวกันในรูปแบบของสถาบัน ได้แก่ พรรคการเมือง กองทัพ ข้าราชการ เป็นต้น กลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้เป็นกลุ่มข้าราชการหรือพนักงานอื่น ๆ มักมีบทบาทเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของกลุ่มตนเองและกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม ในประเทศที่มีระบอบการเมืองที่ก้าวหน้าและพัฒนาแล้ว กลุ่มประเภทนี้จะมีการ แข่งขันกับกลุ่มอื่น สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศใน เอเชียและลาตินอเมริกา กลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้จะมีอิทธิพลและบทบาททางการเมืองมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ
 4. กลุ่มผลประโยชน์ที่มีการรวมตัวกันในรูปแบบสมาคม ได้แก่ องค์กรทางศาสนา องค์กรเอกชน สหภาพแรงงาน สมาคมพ่อค้า นักธุรกิจ กลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้สามารถทำตนเป็นตัวแทนของผู้มารวมตัว เป็นกลุ่มมีการจัดระเบียบองค์กรอย่างดีมีบทบาทในการเรียกร้องหรือ แสดงออกซึ่งผลประโยชน์ให้กับกลุ่มของตนโดยเฉพาะ เช่น กลุ่มสหภาพแรงงานจะมีบทบาทหน้าในการเรียกร้องผลประโยชน์ให้กับกลุ่มของตน เช่นเดียวกันกับกลุ่มนักธุรกิจในกรณีของสังคมหรือประเทศที่พัฒนาแล้ว บทบาทของกลุ่มประเภทนี้โดยทั่วไปได้รับการยอมรับเป็นอย่างสูง

**ทรรศนะของรัฐและ
สังคมต่อการรวมกลุ่ม
ของกลุ่มผลประโยชน์**

- ทรรศนะของรัฐและสังคมต่อกลุ่มในระบบเผด็จการเบ็ดเสร็จนิยม กลุ่มหรือสมาคมที่จัดตั้งขึ้นมาต้องดำเนินกิจกรรมที่สนับสนุนอุดมการณ์ของรัฐให้เข้าไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางเดียวกัน
- ทรรศนะของรัฐอำนาจนิยม ไม่ไว้วางใจกลุ่มและสมาคมโดยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมและกลุ่มแรงงานขนาดใหญ่ระดับชาติที่อาจจะใช้อิทธิพลไปในทางที่กระทบกระเทือนต่อเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมืองที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการของรัฐ
- ทรรศนะของรัฐและสังคมต่อกลุ่มในระบบประชาธิปไตย เป็นไปในลักษณะที่ยอมรับบทบาทของกลุ่มในโครงสร้างและกระบวนการทางการเมือง

**ทรรศนะของรัฐและ
สังคมต่อการรวมกลุ่ม
ของกลุ่มผลประโยชน์
ในกรณีของสังคม
การเมืองไทย**

- มีลักษณะแตกต่างไปในแต่ละยุคแต่ละสมัย คือ
 1. สมัยระบอบการเมืองเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไม่ยินยอมให้มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มอย่างเป็นทางการการควบคุมของรัฐทำให้ผู้ที่มารวมกันมักจะได้รับข้อหาว่าตั้งชองโจรกระด้างกระเดื่องตั้งตัวเป็นกบฏ
 2. หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 ถ้าสภาพการเมืองเป็น คณาธิปไตยหรือเป็นเผด็จการอำนาจนิยม ทรรศนะของรัฐและสังคม ต่อการรวมกลุ่ม เป็นไปในลักษณะของการควบคุมไม่ให้เข้ามายุ่งเกี่ยวกับ การเมือง แต่ถ้าช่วงไหนสภาพการเมืองเป็นแบบประชาธิปไตย ทรรศนะของรัฐและสังคม ต่อการรวมกลุ่มก็จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ สนับสนุนต่อการรวมตัวจัดตั้งกลุ่ม ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้กลุ่มมีการเคลื่อนไหวทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมืองได้
- ในปัจจุบันที่ระบบการเมืองเป็นแบบประชาธิปไตย ทรรศนะของรัฐและสังคมที่มีต่อการรวมหรือจัดตั้งกลุ่ม รัฐได้ให้สิทธิเสรีภาพในเรื่องนี้อย่างเต็มที่ ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งมีผลก่ต่อการพัฒนาการของกลุ่ม

**ความสัมพันธ์ระหว่าง
กลุ่มผลประโยชน์กับ
พรรคการเมือง**

- ทั้งกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมืองต่างมีส่วนในการช่วยระดมช่วยจัดการให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีระบบ และต่างเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างประชาชนกับรัฐบาลเพียงแต่กรณีของกลุ่มผลประโยชน์การทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างประชาชนกับรัฐบาล เป็นการเชื่อมโยงที่ผ่านพรรคการเมือง ส่วนกรณีของพรรคการเมือง การเชื่อมโยงสามารถเชื่อมโยงระหว่างประชาชนกับรัฐบาลทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

ไสตท์ศน์ # 5.2 (ต่อ)

ความแตกต่าง ระหว่างกลุ่ม ผลประโยชน์กับ พรรคการเมือง	กลุ่มผลประโยชน์	พรรคการเมือง
1. เหตุผลของการมา รวมตัวกัน	● มีวัตถุประสงค์ ผลประโยชน์ และทัศนคติร่วมกัน	● มีอุดมการณ์ความคิด คล้ายคลึงกัน
2. บทบาทหน้าที่หลัก	● ทำหน้าที่แสดงออกซึ่ง ผลประโยชน์ข้อเรียกร้อง หรือความต้องการ	● ทำหน้าที่ในการรวบรวม กลั่นกรองผลประโยชน์
3. เป้าหมายของการ รวมตัวกัน	● เพื่อใช้อำนาจอิทธิพลต่อการ วางหรือการกำหนดนโยบาย ของรัฐบาล	● เพื่อต้องการเป็นรัฐบาล หรือผู้บริหาร หรือปกครอง ประเทศ

**ความสัมพันธ์
ระหว่างกลุ่ม
ผลประโยชน์กับ
ขบวนการทางสังคม**

- พรรคการเมืองอาจประกอบด้วยขบวนการทางสังคมหลายขบวนการ หรือ พรรคการเมืองอาจเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการ หรือเป็นหัวหอกของขบวนการก็ได้ เช่นเดียวกับกลุ่มผลประโยชน์ อาจถือว่าเป็นขบวนการทางสังคมที่มีการจัดรูปองค์การ ที่ชัดเจน แต่ทั้งกลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง และขบวนการทางสังคมอาจเปลี่ยนแปลงสภาพมาเป็นรูปใดรูปหนึ่งอย่างเด่นชัดได้

กลุ่มผลประโยชน์กับกระบวนการทางการเมือง

<p>บทบาทหน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำหน้าที่ในการแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ หรือทำการเรียกร้อง หรือแสดงออกซึ่งความต้องการหรือผลประโยชน์ 2. เป็นเครื่องมือหรือกลไกให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของตน 3. ช่วยทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ในแง่ของการแสดงออกเพื่อให้มีผลต่อการกำหนดหรือการวางนโยบายต่อกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ สนับสนุนผู้นำทางการเมืองหรือผู้นำรัฐบาล 4. ช่วยทำหน้าที่ป้องกันมิให้รัฐบาลหรือฝ่ายบริหารมีอำนาจมากเกินไป (กลุ่มผลประโยชน์จะช่วยเป็นเครื่องมือตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐบาลในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประชาชน) 5. ทำหน้าที่ในการรวบรวมกลั่นกรองผลประโยชน์
<p>วิธีการดำเนินการทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ในการดำเนินการทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์มักจะมีกลยุทธ์ หรือยุทธวิธี ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. การลอบบี้โดยตรง (การลอบบี้ หมายถึง การพยายามใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อพยายามมีอิทธิพล โดยการส่งตัวแทนหรือข้อเรียกร้องไปยังสมาชิกสภานิติบัญญัติ หรือกระทรวง ทบวง กรม เพื่อให้ตัดสินใจในนโยบายหรือออกกฎหมายที่จะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม หรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกลุ่ม) วิธีที่ดำเนินการ ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> ● การคอยทำการพบปะกันเป็นส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่หรือสมาชิกของสภานิติบัญญัติ ● ทำการค้นคว้า หาข้อมูลประกอบการร่างกฎหมาย ● การพยายามพูดจาชักจูงใจให้สมาชิกสภาออกเสียงตามที่ตนต้องการ ● การจ่ายเงินหรือผลประโยชน์ให้กับสมาชิกสภานิติบัญญัติ ● การลอบบี้ข้าราชการ ศาล 2. การลอบบี้ทางอ้อม เช่น การระดมมวลชน การสร้างหรือก่อม็อบมหาชน การสร้างพันธมิตรหรือแนวร่วม

ความหมาย แนวคิดหลัก และลักษณะพื้นฐานของระบบ

ความหมาย

- **ระบบ** คือ องค์รวมที่มีองค์ประกอบหลายส่วนเชื่อมโยงกันอยู่ องค์ประกอบเหล่านี้มีรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างกันที่แน่นอนและเห็นได้ชัดในช่วงเวลาใด เวลาหนึ่ง และมีการขึ้นต่อกันและกัน ดังนั้นหากองค์ประกอบส่วนใด ส่วนหนึ่ง หรือหลายส่วน เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบส่วนอื่นก็จะเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงไปด้วย

แนวคิดหลัก ๆ ที่มักจะพบเห็นในการศึกษาเชิงระบบ

1. ระบบทางกายภาพกับระบบเชิงวิเคราะห์

(ระบบทางกายภาพเป็นระบบรูปธรรมที่สามารถมองเห็นและจับต้องได้ ระบบเชิงวิเคราะห์เป็นระบบนามธรรมที่นักวิชาการพัฒนาขึ้น และนำมาใช้ในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ เพื่อที่จะอธิบายหรือทำความเข้าใจความสัมพันธ์หรือผลกระทบระหว่างองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รวมทั้งผลของสิ่งนั้นที่มีต่อการเกิดปรากฏการณ์)

2. ระบบย่อย คือ ระบบที่เป็นส่วนประกอบหรืออยู่ภายในระบบอื่นที่ใหญ่กว่าระบบย่อยหลายระบบจะรวมกันเป็นระบบใหญ่

3. สิ่งแวดล้อมกับเขตแดนของระบบ

(สิ่งแวดล้อม คือ สิ่งที่อยู่ภายนอกระบบและไม่ได้เป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบ แต่สามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบ ส่วนเขตแดนเป็นสิ่งที่ทำหน้าที่แยกระบบออกจากสิ่งแวดล้อมหรือระบบอื่น)

4. ระบบปิดและระบบเปิด

(ระบบปิด คือ ระบบที่ไม่มีสิ่งแวดล้อมหรือไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ จากสิ่งแวดล้อม การทำงานหรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ของระบบขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและกระบวนการภายในของระบบทั้งสิ้น ส่วนระบบเปิดเป็นระบบที่ได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงของระบบจึงเกิดจากผลกระทบจากทั้งภายนอกและภายใน)

5. ระบบสถิตหรือระบบที่หยุดนิ่ง (คือ ระบบที่มีลักษณะตายตัว ไม่สามารถเคลื่อนไหวเองได้) ระบบพลวัตหรือระบบที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง (คือ ระบบที่เคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงสภาพได้) และระบบที่ปรับตัวสู่สภาพเดิม (ตัวระบบจะมีลักษณะสถิตแต่องค์ประกอบของระบบสามารถเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงเองได้ ระบบแบบนี้จึงเป็นระบบที่รักษาสภาพของตนอยู่ได้ ถึงแม้ว่าสิ่งแวดล้อมจะเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้โดยอาศัยการปรับตัวภายในระบบ)

ลักษณะพื้นฐานของระบบ 5 ประการ

1. การขึ้นต่อกันและกัน หรือการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างระบบย่อยหรือ องค์ประกอบภายในระบบ
2. การรักษาคุณภาพของระบบ
3. การทำหน้าที่หรือการแสดงกิจกรรมของระบบเพื่อบรรลุเป้าหมายบางอย่าง
4. การจัดลำดับความสำคัญระหว่างระบบย่อย
5. การขึ้นต่อสภาพแวดล้อม

การวิเคราะห์ระบบ (systems analysis) ตามแนวคิดของอีสตัน

ความหมายของระบบ การเมือง

- ระบบการเมือง คือ ระบบพฤติกรรมทางการเมือง และพฤติกรรมทางการเมือง เช่นว่านี่จะต้องเป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า และมีผลบังคับใช้กับคนทั้งสังคมเท่านั้น การกระทำอื่น ๆ นอกเหนือไปจากนี้ถือว่าเป็นอยู่นอกระบบการเมือง หรืออยู่ในสิ่งแวดล้อมของระบบการเมืองทั้งสิ้น

สิ่งแวดล้อมของ ระบบการเมือง

- สิ่งแวดล้อมของระบบการเมืองแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ
 1. สิ่งแวดล้อมภายในสังคม หมายถึง สภาพแวดล้อมทั้งด้านสังคมและด้านกายภาพที่อยู่นอกระบบการเมือง แต่อยู่ในสังคมเดียวกันกับระบบการเมืองนั้น
 2. สิ่งแวดล้อมภายนอกสังคม หมายถึง ระบบการเมืองและสังคมอื่นที่อยู่ นอกเหนือไปจากระบบการเมืองและสังคมที่กำลังพิจารณา

คุณสมบัติของ ระบบการเมือง

- ระบบการเมืองมีคุณสมบัติที่สำคัญ 4 ประการ คือ
 1. คุณสมบัติที่แยกระบบการเมืองออกจากระบบอื่นหรือส่วนอื่น
 2. ระบบการเมืองมีปัจจัยนำเข้า (input) และปัจจัยนำออก (output)
 3. ระบบการเมืองมีการจำแนกหน้าที่อยู่ภายใต้ตัวระบบ
 4. การเชื่อมโยงกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของระบบการเมือง

ตัวแบบในการวิเคราะห์ ระบบการเมือง

การวิเคราะห์ระบบการเมืองในเชิงหน้าที่ของอัลมอนต์

ความหมายของระบบการเมือง

- ระบบการเมืองเป็นระบบของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจบังคับทุกชนิดที่เกิดขึ้นในสังคม แต่อำนาจดังกล่าวจะต้องเป็นอำนาจที่ชอบธรรมในสายตาของคนในสังคมนั้น ดังนั้นกิจกรรมใดของคนในสังคมหากเป็นเรื่องที่กระทบ ต่อการใช้ อำนาจดังกล่าวก็ถือว่าอยู่ในเขตแดนของระบบการเมือง และกิจกรรมใดไม่มีผลกระทบต่อการใช้อำนาจบังคับในสังคมถือว่าอยู่นอกระบบการเมือง

ลักษณะของระบบการเมือง

- ภาพของระบบในตัวของอัลมอนต์มีลักษณะไม่แตกต่างจากแนวคิด เกี่ยวกับระบบทั่วไป คือ มีการพึ่งพากันระหว่างองค์ประกอบหรือส่วนต่าง ๆ ของระบบ และมีเส้นพรมแดนหรือเขตแดนที่แยกระบบออกจากสภาพแวดล้อม
- ระบบการเมืองมีส่วนประกอบสำคัญ 2 ด้าน คือ ส่วนประกอบด้านพฤติกรรมอันได้แก่ บทบาท โครงสร้างและระบบย่อยต่าง ๆ กับส่วนประกอบด้านจิตใจอันได้แก่ เรื่องของวัฒนธรรมทางการเมือง

คุณสมบัติด้านโครงสร้างหน้าที่ของระบบการเมือง

- ทุกระบบการเมืองไม่ว่าจะมีระดับของการพัฒนาแตกต่างกันเพียงใด มักจะมีลักษณะร่วมกัน 4 ประการ คือ
 1. ทุกระบบการเมืองจะมีโครงสร้างทางการเมืองเฉพาะของตนเอง อาจจะ คล้ายคลึงหรือแตกต่างไม่มากนัก
 2. ทุกระบบการเมืองจะทำหน้าที่ด้านต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ถึงแม้ว่า โครงสร้างทางการเมืองสำหรับการปฏิบัติหน้าที่เหล่านั้นอาจจะแตกต่างกัน
 3. โครงสร้างทางการเมืองแต่ละอย่างจะทำงานหลายหน้าที่
 4. หากพิจารณาในแง่ของวัฒนธรรมทางการเมือง ทุกระบบการเมืองจะเป็นระบบผสม

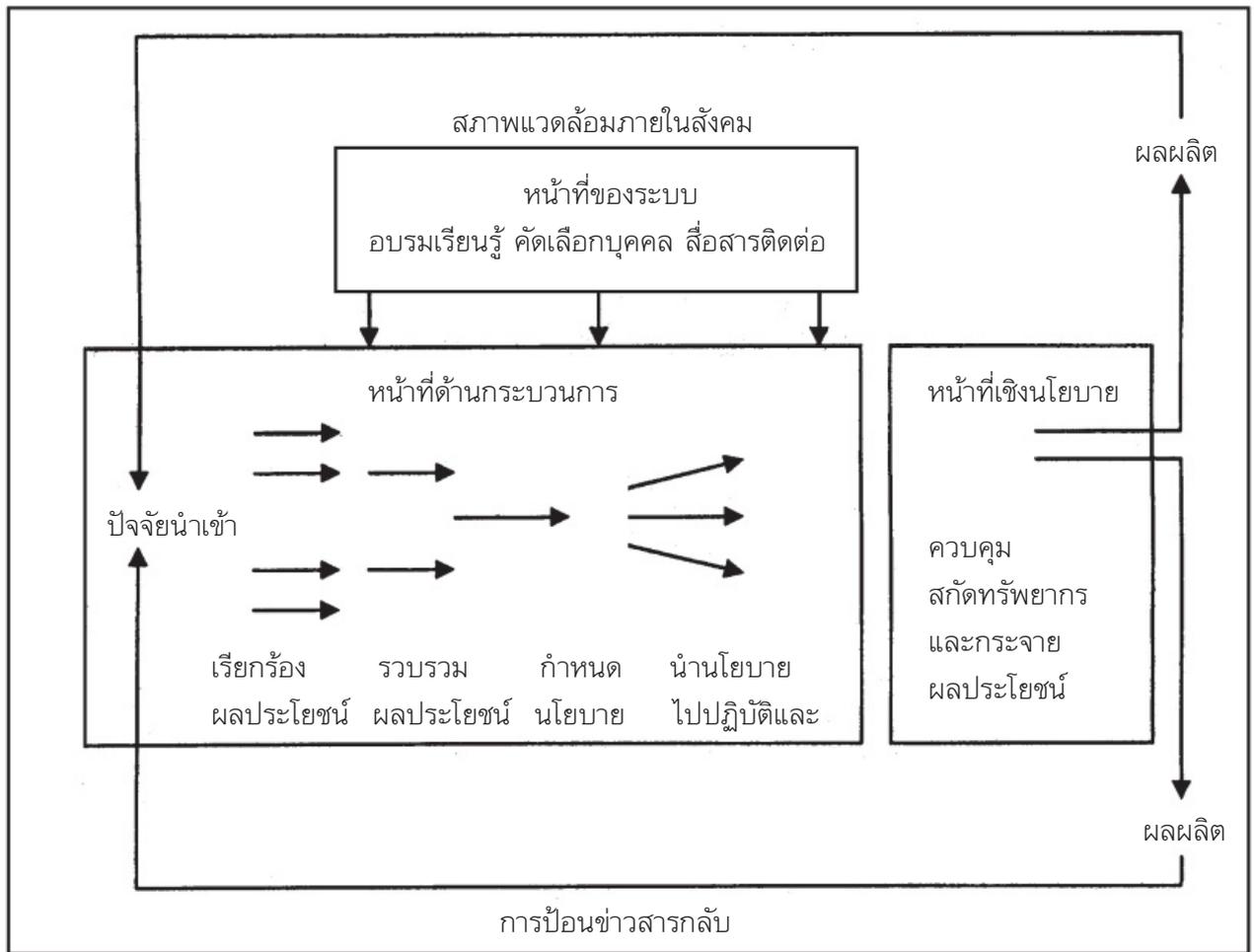
โสตทัศน์ # 6.4 (ต่อ)

ตัวแบบในการวิเคราะห์
การทำหน้าที่ของระบบ
การเมือง

สังคมอื่น

สังคมอื่น

สังคมที่เน้นศึกษาวิเคราะห์

สังคมอื่น

สังคมอื่น

โสตทัศน์ # 6.5

การศึกษาการสื่อสารติดต่อและควบคุมของระบบการเมือง : ไชเบอร์เนติกส์

ความหมายของระบบการเมือง

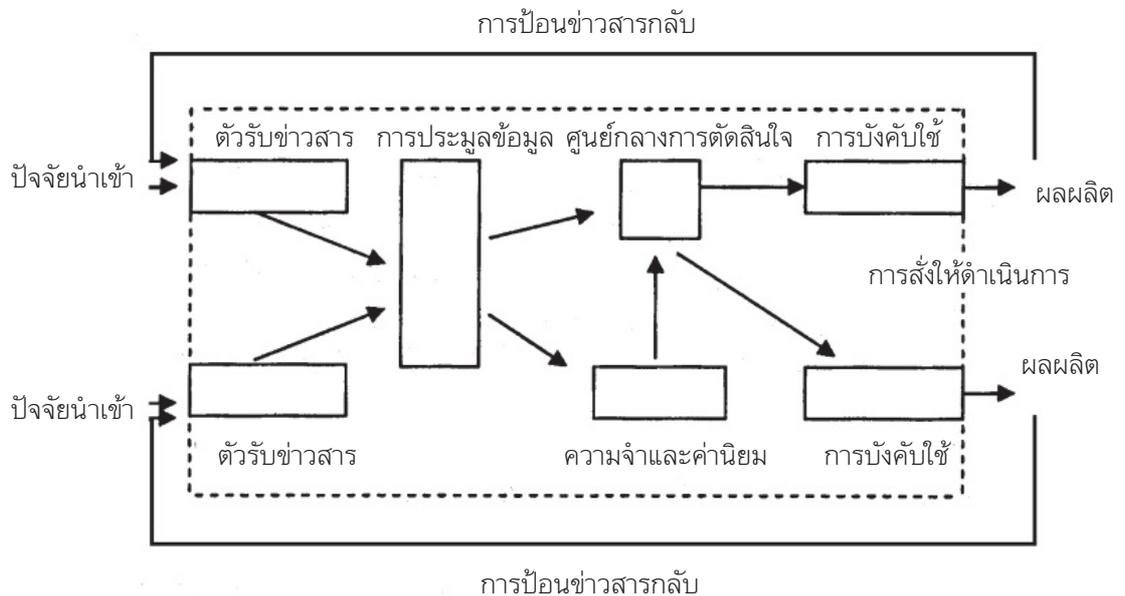
- ระบบการเมือง คือ ระบบการตัดสินใจเพื่อบรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ของสังคม และดำเนินการควบคุมให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยอาศัยข่าวสารจากระบวนการสื่อสารติดต่อนั่นเอง

ลักษณะของระบบการเมือง

1. ทุกระบบการเมืองจะมีการรับข่าวสาร
2. ทุกระบบการเมืองจะมีเป้าหมายของตนเอง
3. ทุกระบบการเมืองจะมีศูนย์กลางในการตัดสินใจ

ตัวแบบในการวิเคราะห์การสื่อสารติดต่อและควบคุมของระบบการเมือง

สภาพแวดล้อม

**ข้อแตกต่างระหว่างแนวการวิเคราะห์ระบบ แนวการวิเคราะห์เชิงโครงสร้างและหน้าที่
และแนวการวิเคราะห์ในเชิงการสื่อสารติดต่อและควบคุม**

ประเด็นของความแตกต่าง	แนวการวิเคราะห์ระบบ (อีส์ตัน)	แนวการวิเคราะห์เชิง โครงสร้างหน้าที่ (อัลมอนต์)	แนวการวิเคราะห์ในเชิงการ สื่อสารติดต่อและควบคุม (ดอยซ์)
<p>1. ความแตกต่างด้านมุมมองในการวิเคราะห์</p> <p>1.1 มุมมองเกี่ยวกับการเมือง</p> <p>1.2 ความแตกต่างในแง่ที่มาของตัวแบบในการวิเคราะห์</p> <p>1.3 ความแตกต่างในแง่วัตถุประสงค์ของแนววิเคราะห์</p> <p>1.4 ความแตกต่างในแง่จุดเน้นหนักในการวิเคราะห์ระบบการเมือง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การเมืองเป็นเรื่องของการแบ่งปันสิ่งที่มีค่าในสังคมและเป็นการแบ่งปันที่มีผลบังคับแก่คนทั้งสังคม ● มีที่มาจากทฤษฎีระบบทั่วไป ● ตัวแบบการวิเคราะห์ระบบถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นการอธิบายปรากฏการณ์ข้ามเวลาและสถานที่ในทำนองเดียวกับทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ● ให้ความสำคัญต่อการศึกษาระบบการของระบบการเมืองในแง่ปัจจัยนำเข้าและผลผลิตที่ออกมา 	<ul style="list-style-type: none"> ● การเมืองเป็นเรื่องของการใช้อำนาจหรือกำลังบังคับอย่างชอบธรรม ระบบการเมืองจึงเป็นระบบพฤติกรรมที่มุ่งสู่การบังคับใช้อำนาจเชิงนโยบาย ● ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีการทำหน้าที่ซึ่งแพร่หลายอยู่ในหมู่นักสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ● มุ่งที่จะใช้ทฤษฎีสำหรับการศึกษาด้านการเมืองเปรียบเทียบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปรียบเทียบด้านการพัฒนาระหว่างระบบการเมืองที่พัฒนาแล้วกับระบบการเมืองที่กำลังพัฒนา ● มุ่งศึกษาหน้าที่หลักของระบบการเมือง รวมทั้งโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่เหล่านั้น 	<ul style="list-style-type: none"> ● การเมืองเป็นเรื่องของการตัดสินใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางสังคม ● รับแนวคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎีไซเบอร์เนติกส์ ● เหมือนแนวการวิเคราะห์ระบบ ● การศึกษาการตัดสินใจของระบบการเมืองเพื่อบรรลุเป้าหมายบนพื้นฐานของข้อมูลและข่าวสารโดยเฉพาะอย่างยิ่งการตัดสินใจโดยอาศัยข่าวสารที่ป้อนกลับมาสู่ระบบการเมือง

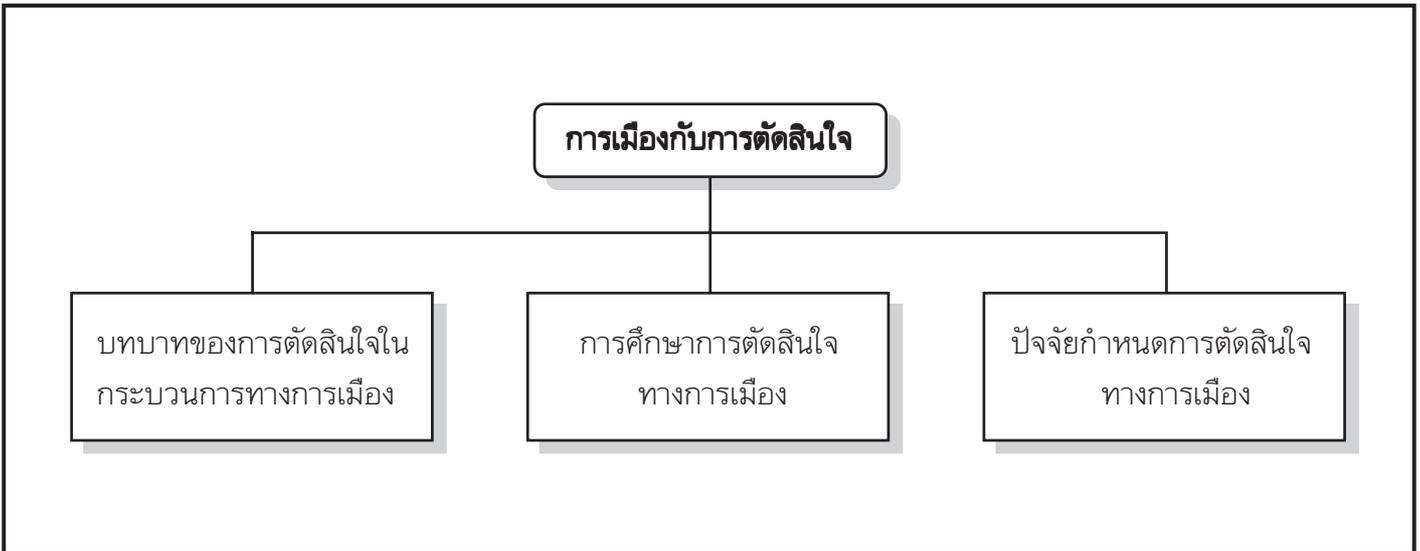
โลตทัศน์ # 6.6 (ต่อ)

ประเด็นของความแตกต่าง	แนวการวิเคราะห์ระบบ (อีสตัน)	แนวการวิเคราะห์เชิงโครงสร้างหน้าที่ (อัลมอนต์)	แนวการวิเคราะห์ในเชิงการสื่อสารติดต่อและความคุม (ดอยซ์)
<p>2. ความแตกต่างด้านเนื้อหาของแต่ละแนววิเคราะห์</p> <p>2.1 ความแตกต่างในเนื้อหา ด้านปัจจัยนำเข้า</p> <p>2.2 ความแตกต่างในการ พิจารณากระบวนการ เปลี่ยนปัจจัยนำเข้าให้ เป็นผลผลิต</p> <p>2.3 ความแตกต่างในการ มองผลผลิตของระบบ การเมือง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● จำแนกปัจจัยนำเข้าออกเป็นข้อเรียกร้อง (ปัญหาที่ระบบการเมืองต้องแก้ไข โดยการตอบสนอง ข้อเรียกร้อง) และการ สนับสนุน (สิ่งสำคัญที่ทำให้ระบบการเมืองดำรงอยู่ได้) ● ไม่ได้ให้ความสำคัญประเด็นนี้ กล่าวถึงกระบวนการนี้ อย่างกว้างๆ ในแง่ของการตอบสนองต่อข้อเรียกร้อง ในรูปของการตัดสินใจและนโยบาย ● มองผลผลิตของระบบ การเมืองในแง่ที่เป็นการตัดสินใจหรือนโยบายซึ่ง อาจจะมีผลกระทบต่อ สภาพแวดล้อมโดยตรงใน ลักษณะของการบังคับให้ แปรเปลี่ยนสิ่งมีค่าต่างๆ ใน สังคมหรือโดยอ้อมในรูป ของการแสวงหาที่ก็ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> ● มองปัจจัยนำเข้าในแง่ของ หน้าที่ในการเรียกร้องผล ประโยชน์ ● พิจารณาประเด็นนี้ในแง่ที่ เป็นหน้าที่เชิงกระบวนการ ในส่วนที่เป็นการรวบรวม ผลประโยชน์และการ กำหนดนโยบายหรือการ สร้างกฎ ● มองผลผลิตของระบบ การเมืองในรูปของหน้าที่ ด้านกระบวนการ ในส่วนที่ เป็นการบังคับใช้นโยบาย หรือกฎและหน้าที่ในการ ปรับใช้หรือตีความนโยบาย หรือกฎ 	<ul style="list-style-type: none"> ● มองปัจจัยนำเข้าในแง่ของ ข่าวสารที่เข้าสู่ระบบการเมือง โดยผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อ รายงานให้ระบบรู้ถึงสภาพ ปัญหาหรือข้อเท็จจริงด้าน ต่างๆ ของสภาพแวดล้อม และระบบการเมืองอื่น ● ให้ความสนใจต่อกระบวนการ นี้ โดยชี้ให้เห็นว่าข่าวสารที่ เข้ามาข้อมูลหรือประสบการณ์ ที่มีอยู่และค่านิยมของระบบ การเมืองมีผลกระทบต่อ การตัดสินใจเพื่อบรรลุหรือ เปลี่ยนแปลงเป้าหมายของ ระบบการเมืองอย่างไร ● มองผลผลิตของระบบ การเมืองในแง่ของการนำผล การตัดสินใจของระบบ การเมืองไปใช้บังคับในรูปของ ปฏิบัติการด้านต่างๆ เพื่อให้ บรรลุเป้าหมาย

ไต่ถาม # 6.6 (ต่อ)

ประเด็นของความแตกต่าง	แนวการวิเคราะห์ระบบ (อีสตัน)	แนวการวิเคราะห์เชิงโครงสร้างหน้าที่	แนวการวิเคราะห์ในเชิงการสื่อสารติดต่อและควบคุม
<p>2. ความแตกต่างด้านเนื้อหาของแต่ละแนววิเคราะห์</p> <p>2.4 ความแตกต่างในการมองกระบวนการป้อนข่าวสารกลับสู่ระบบการเมือง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ให้ความสำคัญมากต่อกระบวนการทำงานและวงจรของการป้อนข่าวสาร 	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่สนใจกระบวนการป้อนกลับของข่าวสารมากนัก เห็นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการทำหน้าที่ด้านการสื่อสารติดต่อเท่านั้น 	<ul style="list-style-type: none"> ● มองประเด็นกระบวนการป้อนข่าวสารกลับสู่ระบบการเมืองเป็นประเด็นหลักในการวิเคราะห์การตัดสินใจของระบบการเมือง และมีอิทธิพลโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมายและการเปลี่ยนเป้าหมายของระบบการเมือง รวมทั้งส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของระบบการเมืองทุกด้าน

ไสตท์ศน์ # 7.1

ไสตท์ศน์ # 7.2

บทบาทของการตัดสินใจในกระบวนการทางการเมือง	
การตัดสินใจในชีวิตการเมือง	<ul style="list-style-type: none"> ● การตัดสินใจในชีวิตการเมืองเกิดขึ้นได้ในทุกสถานการณ์ ทุกเวลา และทุกขั้นตอนของกระบวนการทางการเมือง โดยผู้เกี่ยวข้องทุกคน (เช่น การตัดสินใจโดยผู้มีอำนาจทางการเมือง ผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการเมือง และประชาชน)
ทฤษฎีการตัดสินใจ	<ul style="list-style-type: none"> ● ทฤษฎีการตัดสินใจอาจแบ่งได้เป็นสองแนวทาง หรือสองกลุ่มการวิเคราะห์ วิจัยด้านการตัดสินใจ <p>แนวทางแรก คือ แนวทางวิจัยและทฤษฎีที่เน้นพฤติกรรมกรรมการเลือกของแต่ละบุคคล เรียกว่า แนวทางการตัดสินใจเชิงพฤติกรรม</p> <p>แนวทางที่สอง แนวทางการวิจัยและทฤษฎีที่เน้นการตัดสินใจขององค์กร เรียกว่า ทฤษฎีการตัดสินใจองค์กร</p> ● ทั้งสองแนวทางมีกรอบห้าประการที่ใช้ร่วมกันในการตีความพฤติกรรมของมนุษย์ <ol style="list-style-type: none"> 1. การคาดคะเนทางเลือก 2. ความขัดแย้ง 3. การเรียนรู้ 4. กฎเกณฑ์และบทบาท 5. การตัดสินใจอาจเป็นไปโดยขาดความคมชัด

การศึกษาการตัดสินใจทางการเมือง

กระบวนการตัดสินใจ

- การตัดสินใจเป็นกระบวนการซึ่งต้องมีการครุ่นคิดคาดคะเนที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดผลตามที่ต้องการ
- ขั้นตอนการตัดสินใจที่สมเหตุสมผลควรเป็น ดังต่อไปนี้
 1. การกำหนดปัญหา
 - เป็นการนิยามปัญหาให้ผู้ตัดสินใจสามารถรวบรวมข้อมูลพื้นฐานในเรื่องที่ต้องตัดสินใจ และต้องขบคิดทำความเข้าใจตัวปัญหาให้ถ่องแท้เสียก่อน
 2. การกำหนดความต้องการ
 - กำหนดว่าอะไรคือสิ่งที่มีคุณค่าที่ต้องรักษาไว้หรือแสวงหามาให้ได้จากการตัดสินใจ
 3. การกำหนดทางเลือก
 - คิดค้นหาทางเลือกต่างๆ มาพิจารณาให้มากที่สุด หรือให้ครบถ้วนที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อเปิดทางเลือกที่เป็นไปได้ให้มากที่สุด
 4. การพิจารณาผลที่จะเกิดจากทางเลือกต่างๆ
 - ผู้ตัดสินใจต้องกำหนดว่าทางเลือกแต่ละทางที่เป็นไปได้ น่าจะก่อให้เกิดผลดีผลเสียอย่างไร
 5. การให้ค่าน้ำหนักแก่ทางเลือก
 - ให้ค่าเชิงปริมาณกับทางเลือกแต่ละทาง เพื่อช่วยชั่งน้ำหนักทางเลือกต่างๆ ว่าอะไรน่าจะดีกว่ากัน เพื่อจำกัดทางเลือกต่างๆ ให้เหลือน้อยลงและจัดลำดับทางเลือก
 6. การใช้เครื่องมือช่วยตัดสินใจ
 - เป็นการนำเทคนิคทางคณิตศาสตร์มาช่วยตัดสินใจ เพื่อให้ผู้ตัดสินใจเลือกตัดสินใจได้อย่างดีที่สุด
 7. การตัดสินใจ
 - เลือกทางที่ได้กำหนดไว้ทางใดทางหนึ่ง จัดเป็นขั้นตอนสำคัญที่สุดของกระบวนการตัดสินใจ
 8. การนำไปสู่การปฏิบัติ

ปัจจัยกำหนดการตัดสินใจทางการเมือง

ประเด็นในการทำความเข้าใจการตัดสินใจ

- ในสถานการณ์ที่มีการตัดสินใจ ผู้ศึกษาต้องให้ความสนใจองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจ ดังนี้
 1. ผู้ตัดสินใจ
 - ประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการตัดสินใจทางการเมือง ประเด็นแรกคือ ในการตัดสินใจแต่ละเรื่อง ใครคือผู้มีบทบาทสำคัญของการตัดสินใจนั้น ๆ หรือใครคือผู้ตัดสินใจที่แท้จริง
 2. ทางเลือก
 - การมีทางเลือกต่างๆ ทำให้ผู้ศึกษาเรื่องการตัดสินใจต้องให้ความสนใจติดตาม เพื่อทำความเข้าใจสถานการณ์ในการตัดสินใจแต่ละเรื่อง
 3. ผลที่เกิดจากแต่ละทางเลือก
 - ทางเลือกแต่ละทางเลือกย่อมให้ผลต่างกัน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลดีผลเสียจากการเลือกแต่ละเส้นทางจะมีส่วนไม่น้อยในการตัดสินใจของผู้ตัดสินใจ ผู้ตัดสินใจที่หวังผลเลิศจะเลือกทางที่ให้ผลดีมากที่สุด ในขณะที่ผู้ตัดสินใจแบบป้องกันตัวหรืออนุรักษ์นิยมจะเลือกเส้นทางที่ให้ผลเสียน้อยที่สุดหรือเสียน้อยที่สุด
 4. เป้าหมาย
 - เป้าหมายเป็นตัวกำหนดหรือเป็นแรงจูงใจสำหรับการตัดสินใจ และขณะเดียวกันก็เป็นสิ่งที่ใช้ประเมินผลดีผลเสียและการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกต่างๆ ด้วย
 5. สภาพแวดล้อมหรือบริบทการตัดสินใจ
 - สภาพการณ์ บริบท หรือสภาวะแวดล้อมที่เกิดขึ้นในช่วงที่มีการตัดสินใจย่อมมีผลกระทบต่อตัดสินใจด้วย

ประเด็นพิจารณา

- ประเด็นหรือคำถามที่ควรกำหนดในการวิเคราะห์การตัดสินใจ คือ
 1. ใครคือคนตัดสินใจ
 2. กระบวนการตัดสินใจเป็นอย่างไร
 3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ
 4. การตัดสินใจโดยเอกบุคคคลและการตัดสินใจโดยองค์คณะบุคคลมีความแตกต่างกัน
 5. รูปแบบวิธีการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ มีลักษณะต่าง ๆ กันไป

ตัวแบบการตัดสินใจแบบสมเหตุสมผล

ข้อสมมติของตัวแบบ การตัดสินใจแบบ สมเหตุสมผล

- มนุษย์แต่ละคนตัดสินใจโดยมีการวิเคราะห์ตรรกะตรงทางเสียทางได้ และเลือกตัดสินใจตามทางเลือกที่ให้ประโยชน์หรือมีคุณค่ากับตนเองมากที่สุด

องค์ประกอบในการ พิจารณาการตัดสินใจ ที่สมเหตุสมผล

- การศึกษาแนวทางการตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล เป็นความพยายามศึกษาการเมืองให้กระชับชัดเจนและรัดกุมขึ้น โดยถือว่าการตัดสินใจของมนุษย์เป็นไปตามกฎกติกา จึงทำให้สามารถพยากรณ์การตัดสินใจของมนุษย์ได้
- ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง นักวิชาการได้ให้ความสนใจในการศึกษาการตัดสินใจตามแนวทางความสมเหตุสมผล และได้พัฒนาแนวทางดังกล่าวออกเป็นแนวทางย่อยหรือเรียกง่าย ๆ ว่าทฤษฎีสามเรื่องที่สำคัญได้แก่
 1. **ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ** ถือว่ารัฐมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจทางการเมือง และเป็นผู้กำหนดนโยบายหรือทางเลือกให้แก่ประชาชน
 2. **ทฤษฎีทางเลือกของสังคม** ถือว่าทางเลือกของสังคมเกิดจากการผสมผสานของความชอบของคนแต่ละคนในสังคม จึงมีการศึกษาเรื่องที่เกิดจากการตัดสินใจโดยคนจำนวนมาก เช่น เรื่องของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง บทบาทของลอบบี้ยิสต์ การตัดสินใจของระบบราชการ หรือระบบการเมือง
 3. **ทฤษฎีเกม** หรือทฤษฎีสาธารณะที่มีรูปแบบ อาศัยรูปแบบจากทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์มาประยุกต์สร้างตัวแบบ โดยมีกฎเกณฑ์ ขั้นตอนหรือกติกาการตัดสินใจที่ชัดเจน

การตัดสินใจทางการเมืองที่สมเหตุสมผล

ทฤษฎีเกม

- * ทฤษฎีเกมเป็นแนวทางหนึ่งในการศึกษาการตัดสินใจทางการเมืองโดยใช้รูปแบบอย่างเป็นทางการ ผู้ริเริ่มเสนอทฤษฎีเกมโดยอาศัยตัวแบบคณิตศาสตร์ คือ จอห์น ฟอน นูแมน (John von Neumann)
- * ทฤษฎีเกมเป็นแนวทางการวิเคราะห์การตัดสินใจ ในสถานการณ์ที่มีการแข่งขัน กล่าวคือ เป็นสถานการณ์ที่มีคู่แข่งเผชิญหน้ากัน แต่ละฝ่ายมุ่งเอาชนะในการแข่งขัน โดยตัดสินใจเลือกเส้นทางที่จะทำให้ตนได้ประโยชน์มากที่สุดเหนือคู่แข่ง (ตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล) แต่การตัดสินใจดังกล่าวจะมีผลเพียงใด ต้องขึ้นกับการตัดสินใจของคู่แข่งด้วย

การตัดสินใจทางการเมืองนอกจากตัวแบบความสมเหตุสมผล

การตัดสินใจแบบ ค่อยเป็นค่อยไป

- ในการตัดสินใจของบุคคลหรือองค์การ ผู้ตัดสินใจอาจไม่ได้คาดคะเนผลได้ผลเสีย และตัดสินใจโดยเลือกเส้นทางที่ให้ประโยชน์มากที่สุด แต่ใช้ความระมัดระวังในการตัดสินใจโดยเลือกตัดสินใจอย่างค่อยเป็นค่อยไป
- การตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป เป็นการตัดสินใจที่ละส่วน ไม่ผลิผลลามและไม่สมบูรณ์เบ็ดเสร็จ มีลักษณะแก้ปัญหาทีละเรื่อง ไม่ได้มุ่งแก้ไขอย่างถอนรากถอนโคน และเป็นการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ
- ลักษณะสำคัญของการตัดสินใจอย่างค่อยเป็นค่อยไป คือ
 1. เป็นการตัดสินใจในระดับที่เพียงพอ แต่อาจไม่บรรลุเป้าหมายสุดท้าย
 2. เป็นการตัดสินใจเพื่อเยียวยาหรือแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าที่ละเรื่อง
 3. เป็นการตัดสินใจในกระบวนการต่อเนื่องเพื่อแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องกัน

การตัดสินใจโดยองค์การ

- องค์การภาครัฐไม่ได้ตัดสินใจหรือเสนอแนวทางสำหรับการตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลเสมอไป บ่อยครั้งองค์การตัดสินใจอย่างค่อยเป็นค่อยไป และบ่อยครั้งตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์และความจำเป็นขององค์การมากกว่าประโยชน์-สาธารณะ
- ในการตัดสินใจขององค์กรนั้นมีข้อจำกัดและปัญหาหลายประการ เช่น ข้อจำกัดทางจิตวิทยา ค่านิยมที่แตกต่างกันของคนในองค์กร อำนาจในองค์กรมีอยู่กระจัดกระจาย ปัญหาเรื่องข้อมูล ข้อจำกัดเรื่องทรัพยากร และข้อจำกัดเรื่องกฎระเบียบ และขั้นตอนการทำงานขององค์กร

การตัดสินใจโดยกลุ่ม หรือคณะบุคคล

- การตัดสินใจนโยบายสาธารณะเป็นผลจากกระบวนการของคนกลุ่มเล็ก ๆ ผลของการตัดสินใจนั้นเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มที่ทำหน้าที่ตัดสินใจร่วมกัน ทางเลือกในการตัดสินใจแบบนี้ไม่ใช่ทางเลือกที่สมบูรณ์แบบ แต่เป็นผลรวมของทางเลือกที่สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเสนอ เมื่อเอาทางเลือกทุกทางที่สมาชิกเสนอมารวมกัน กลุ่มต้องตัดสินใจเลือกทางใดทางหนึ่ง โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือก ได้แก่ บุคลิกภาพของคนในกลุ่ม บทบาท หน้าที่ ฐานะ และสถานภาพของสมาชิกในกลุ่ม ลำดับความสำคัญและมุมมองของแต่ละคน และกลไกพลวัตในกลุ่ม (เช่น ภาวะผู้นำ จารีตของกลุ่ม ความเป็นปึกแผ่นของกลุ่ม เป็นต้น)

